INVESTEERING

Läti taastuvenergia ootab veel avastamist

“Oleme oma põhituruna defineerinud Baltikumi, sestap läksime ka Lätti,” ütles Nelja Energia ASi juhatuse esimees **Martin Kruus** Lätis rajatud 30 miljoni eurose soojuselektrijaama ja pelletitehase kompleksi kohta. ▶ 8-9

MAJANDUSKASV

Tootlikkuse panus kasvu peaks tõusma

Eesti Pank tõstis küll järsult tänavust majanduse kasvu prognoosi, 3,5 protsendi peale, kuid märkis, et majanduse kasvupotentsiaali tõstmiseks tuleks võtta suund tootlikkuse suurendamisele. ▶ 6-7

INVESTOR

Pankade tehingutasud võrdluse all

Investeerimise teenustasud sõltuvad eelkõige maaklerist – valik tuleks teha vastavalt strateegiale. Ühes kohas on kasulikum kaubelda Balti aktsiatega, teises aga kaugemate maade omadega. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲

Pesuärimees tegi suurinvesteeringu

Lauma suuromanik **Indrek Rahumaa** ostis Saksa pesutootja Felina. Rahumaal tuli firma eest välja käia alla 30 miljoni euro, täpset hinda ta ei avaldanud. Raha sai ta Lätist pankadelt Citadele ja Blue Orange, tehingut nõustas LHV.
Rahumaa sõnul hakkab tänu Felina ostule Lauma Internationali kogu grupi käive ületama 75 miljonit eurot aastas.
Veel sel kuul oli Rahumaa avalikkuse huvi all, kui tema ettevõtte Kremmi Holding pankrotihaldur nõudis mehe pankrotti. Pooled said kokkuleppele.

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 15. juuni 2017
nr 115 (5713) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1217 ▼	0,8915 ▲	9,7443 ▲	64,8205 ▲	36,90 ▼	-0,270 ▼

RIIGIHANKED

Vildakas seadus

Aastaid oodatud, kuid läinud kuul riigikogus läbi kukkunud uus riigihangete seadus võeti eile küll lõpuks vastu, kuid seda juba saadab kriitika. ▶ 4-5

▲ **“Lõpuks lõin käega: tuleb, nagu ta tuleb,” ütles uut riigihankeseadust juba varem kriitiliselt hinnanud Andres Oltjer, kes veab abikaasa Ruth Oltjeriga keemiaettevõtet Chemi-Pharm.** FOTO: ANDRES HAABU

TELLIJATELE: Mahepiimatootja Pajumäe talu pani 7. juunil nurgakivi oma uuele meiereihoonele. ▶ Põllumajandus

LÜHIDALT

Ettevõttesisesed laenud maksuameti kullipilgu alla

Kui kontsernisisese laenu tähtaeg ületab nelja aastat, lasub ettevõttel laenu tagasimaksmise võime ja kavatsuse tõendamise kohustus, kiitis rahanduskomisjon heaks muudatuse nn maksupaketi eelnõus, vahendas ERR.
Kuna valitsus otsustas panditulumaksu mitte kehtestada, on muudatused selle asendusskeem, mille eesmärk on endiselt vältida kasumi maksuvabalt väljaviimist.
Muudatusettepaneku seletus ütleb, et tegemist on maksudest kõrvalehoidumise sättega, mis täpsustab, et maksu-ja tolliamet võib maksustada tulumaksuga aktsionärile, osanikule või liikmele antud laenu, kui tehingu asjaolud viitavad, et oma olemuselt on tegemist varjatud kasumieraldisega.
Teisipäeval teisele lugemisele jõudnud eelnõu ütleb muudatuse heakskiitmisel, et 48 kuu möödumisel peab maksumaksja olema valmis tõendama maksuhaldurile, et laenu puhul ei ole tegemist varjatud kasumieraldisega.
Laenu käsitletakse varjatud kasumieraldisena, kui seda ei kavatseta tagasi maksta või ei ole tõendatud võime seda teha.

Kristjan-Thor Vähi noolib võlgades Keskerakonna maja

Rahahädas peaministripartei Keskerakonna Tallinna vanalinnas asuvale majale on silma peale pannud Kristjan-Thor Vähi, kuid juba paar nädalat tagasi lepingu allakirjutamise ja käesurumiseni jõudma pidanud tehing on toppama jäänud, kirjutas Postimees.
Kinnisvaraettevõtte Invego juht Kristjan-Thor Vähi jäi napisõnaliseks. "Olen vaadanud, analüüsin. Muud ei ole mul öelda," ütles Vähi.
Võlgades Keskerakonna maja müügi teeb keeruliseks asjaolu, et erakonnale kuulub sellest ainult pool, teise poole omanik on Tallinna linn. Tänasel Tallinna volikogu istungil tuleb arutlusele ettepanek müüa linna osa 1,137 miljoni euroga avalikul enampakkumisel. Kinnistu on ekspertide hinnangul väärt 2,5-3 miljonit eurot, tehinguni võidakse tõenäoliselt jõuda umbes 2,7 miljoni euroga.

EVR Cargo investeerib 35 miljonit

Riigile kuuluv raudtee-ettevõte EVR Cargo teeb esimese osa 35 miljoni euro suurusest investeeringute plaanist ning ostab 17,8 miljoni euro eest 300 konteinerplatvormi ja 200 poolvagunit.
"Vagunite rent on kasvav ärisuund, millega oleme intensiivsemalt tegelenud alates eelmise aasta suvest. Aastaga oleme kasvatanud vagunite renditulu 157 protsenti," teatas EVR Cargo juhatuse esimees Raul Toomsalu.
EVR Cargo soetab vagunid kahest Venemaa tehasest otse, varem on selliseid oste tehtud vahendajate kaudu. Esimesed vagunid antakse plaanide järgi EVR Cargole üle juuni lõpus ja viimased augustis.
Konteinerplatvormid plaanib EVR Cargo rendile anda rahvusvahelistele suurklientidele, kes teenindavad Hiina ja Euroopa vahelist kaubavedu.

▲ **Kalle Palling tuleb riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni ülekuulamiselt.** FOTO: ANDRAS KRALLA

TOPELTMÄNG

Palling võttis ülekuulamisele Sutteri kaasa

"Olen samal seisukohal, et Kalle Pallingu juhtum ei näe hea välja," ütles riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni esimees Andres Herkel eile hommikul pärast ülekuulamist.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee
Äripäev

Kalle Palling käis eile hommikul riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni ees selgitamas võimalikku huvide konflikti juhtumis, kus ta riigifirma Eesti Energia nõukogu liikmena vahendas tehingut konkurendist erafirmale Viru Keemia Grupp (VKG).

Komisjoni esimees Andres Herkel ütles, et päris Pallingult selle kohta, miks teised Eesti Energia nõukogu liikmed tehingutest ei teadnud ja kuidas need vahendatud tehingud täpselt toimusid.

Herkeli sõnul tehti samm edasi selles mõttes, et erinevalt eelmise nädala väljaütlemistest tunnistas Palling nüüd, et ta oli ettevaatamatu, kui vahendas VKG-le tehingut, olles ise samal ajal Eesti Energia nõukogu liige. Kui olukord korduks, siis ta seda enda sõnul nii entusiastlikult enam ei teeks.

Ootamatu Sutteri kaasamine

Herkel küsis ka, kas Palling on Eesti Energia nõukogus olles veel sarnaseid juhtumeid näinud või teinud, millele Palling vastas eitavalt. Ka küsimusele, kas tema tegu võis olla seotud Reformierakonna rahastamisega, vastas Palling eitavalt.

Herkel nentis juba eelmisel nädalal, et Pallingu juhtum ei näe hea välja. "Olen samal seisukohal, et Kalle Pallingu juhtum ei näe hea välja," ütles ta. Seda just seepärast, et teised nõukogu liikmed polnud olukorrast teadlikud. Ta lisas, et tal on hea meel Pallingu tunnistusest, et enam ta sellist asja ei teeks.

Eile ootas erikomisjoni ukse taga Pallingut ka Eesti Energia juht Hando Sutter.

"Kalle kutsus," vastas Sutter küsimusele, mis teda korruptsioonivastasesse erikomisjoni tõi. "Kogu asi on väga emotsionaalseks aetud, ma tulin andma faktoloogiat juhtunust," lisas ta.

> **Kogu asi on väga emotsionaalseks aetud, ma tulin andma faktoloogiat juhtunust.**
> **Eesti Energia juht Hando Sutter**

Herkel tunnistas, et Sutteri kaasamine oli ootamatu ja kummaline, sest komisjonil polnud plaani teda üle kuulata. Kui ta aga juba kohal oli, siis kuulati ka tema ära. Sutterit ja Pallingut ei kuulatud siiski koos üle, vaid Sutter jäeti ukse taha oma järge ootama.

Palling ütles pärast ülekuulamist, et selgitas komisjonile, et tegutses üksnes ostja soovil, kes tahtis kohtuda kõikide võimalike partneritega. Kuna kohtumised toimusid nii Eesti Energia kui ka VKGga samal päeval, pole Pallingu sõnul võimalik huvide konflikti näha.

Ta lisas, et ei näinud tollal vajadust seista vaid Eesti Energia eest, sest tegutses pigem riigikogu liikmena ja ostja soovil, kes tahtis kohtuda kõigi võimalike aheraine pakkujatega.

"Minu teada tegi parima pakkumise Eesti Energia. Seda enam ei saa siin mingit huvide konflikti näha," õigustas Palling. Ta lisas, et pealegi pole veel ühtegi tehingut tehtud ja keegi pole kahju kannatanud.

Nõukogu liikmed luubi alla

Tuleval esmaspäeval kavatseb komisjon kohtuda nimetamiskomitee kokku pannud Erkki Raasukesega, kellega räägitakse, kuidas vältida nõukogudes istuvate riigikogulaste sattumist huvide konflikti.

Äripäev kirjutas reedel, et Reformierakondlane Kalle Palling aitas Eesti Energia nõukogus istudes varjatult kaasa riikliku energiahiiu suurima konkurendi VKG ärihuvidele, vahendades viimasele paar aastat tagasi ahvatlevat, umbes kuraditosina miljoni suurust aherainetehingut, mida samal ajal jahtis ka Eesti Energia.

SAVISAARE PROTSESS

Kohtupäev lõppes enne algust

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Kolmas kohtupäev Edgar Savisaare ja tema kaassüüdistatavate üle ei saanud alatagi, sest kaitsja palve peale pidi kohtunik Savisaarele juba enne istungit kiirabi kutsuma.

> **Nii-öelda ihuarst leidis, et oleks vaja kutsuda kiirabi.**
>
> **kohtunik Anne Rebane Edgar Savisaarele kiirabi kutsudes**

Kohe hommikul enne istungi algust palus Savisaare kaitsja Oliver Nääs kümneminutilist viivitust, teatades juba saalis oodanud kohtule, et doktor Peep Põdder tegeleb parasjagu Savisaare tervise kontrollimisega.

Paljud saalis viibinud pööritasid kergelt silmi, küsides justkui, kas kohe hommikul läheb venitamiseks. Õige pea aga naasis Nääs, paludes kutsuda kohtunikul Savisaarele kiirabi. Nii oli soovitanud talitada tagaruumis toimetav Põdder.

Ihuarst nõudis kiirabi

Kohtunik Anne Rebane helistas kiirabisse otse kohtunikulaua tagant, öeldes Nääsi selgituse järgi, et Savisaare pulsisagedus ja vererõhk on tõusnud.

Esmalt tundus saalis viibinutele, et kohe ei taheta kiirabibrigaadi välja saata, kuid Rebane selgitas, et kohtul on olemas kohtuarstide ekspertiisimäärus, mille järgi põeb Savisaar nelja rasket haigust ja talle tuleb kutsuda vajadusel kohtusaali kiirabi. "Nii-öelda ihuarst leidis, et oleks vaja kutsuda kiirabi," vahendas Rebane Savisaart turgutanud doktor Peep Põdderi hinnangut telefoni.

Kohtunik lahkus saalist, kõik tõusid püsti. Kui uks kohtunik Rebase järel sulgus, võeti uuesti istet ja puhkes tasane jutupomin.

Esipingi süüdistatavad Hillar Teder ja Vello Kunman ajasid süvenenult juttu. Aivar Tuulberg vahtis nende kõrval niisama lakke. Õige pea liitus ta vestlusega. Neljas altkäemaksu andmisega kohtu alla antud ettevõtja Alexander Kofkin istus teistest eraldi, keskerakondlaste Kalev Kallo ja MTÜd Eesti Keskerakond esindava Mihhail Korbi juures. Priit Kutser näppis telefoni. Villu Reiljan istus nagu iga päev truult oma tütre, advokaat Kaidi Reiljan-Sihvarti kõrval.

Istung lükkub edasi

Kui saalist kõndis läbi kiirabiarstide meeskond, muutusid kõik hetkeks vaikseks. Üks meedik tõi kohtusaali tagaruumi vahepeal EKG-aparaadi.

Kui saali naasis Savisaare kaitsja Nääs, võtsid vahepeal juttu ajanud kaitsjad, süüdistatavad ja prokurör taas sisse oma koha. Saabus kohtunik, kes teatas: "Kiirabi kontrollis Edgar Savisaare tervist, võimalik, et ta viiakse haiglasse, aga võib-olla tehakse ka kohapeal EKG. Kiirabiarst aga arvas, et tänasel istungil Edgar Savisaar küll osaleda ei saa."

Kohtunikul ei jäänud üle muud, kui anda teada, et järgmine istung toimub 8. augustil kell 10.

Luhtunud lootused

Luhtusid kõik prokurör Steven-Hristo Evestuse lootused, et kolmandal istungipäeval saavad viimaks kõlada avakõned. Ka kogenud advokaat Aivar Pilv vangutas kohtumajast väljudes nõutult pead. Ta lootis, et ometi läheb asi sisuliseks. Niigi arutleti kaks päeva Savisaare tervise üle. Kõik ülejäänud süüdistatavad passisid saalis niisama. Eile õhtul teatas doktor Põdder, et Savisaar jääb haiglasse ilmselt paariks päevaks.

MÜÜGITEHING

Kinnisvarabüroo: eksisime RKASi tehinguga

Eesti ühe suurema kinnisvarabüroo, Pindi Kinnisvara juhi Elari Udami sõnul eksis ettevõte Tartus palju vastukaja tekitanud riigile kuulunud objekti müümisel EASi nõukogu juhile ning algatas sisejuurdluse.

Teisipäeval selgus, et Riigi Kinnisvara Aktsiaselts (RKAS) müüs põllumajandusameti Tartu osakonna endised ruumid maha nii, et ostuvõimalusest sai teada ainult EASi nõukogu juht Erki Mölder. Ülejäänud ostuhuvilised kuulsid tehingust alles tagantjärele.

▲ **Pindi Kinnisvara juht Elari Udam algatas ettevõttes sisejuurdluse.** FOTO: MEELI KÜTTIM

RKAS veeretas vastutuse maakleri kaela, Mölder nõudis tehingu tagasipööramist.

"Investeeringuks sobilike objektide puhul pole sellises müügiprotsessis mitte midagi tavapäratut, kuid riigivarade müügi puhul on läbipaistvus äärmiselt oluline ning ka vastavalt koostöölepingule RKASiga oli meil kohustus objekti avalikult reklaamida, selle tegemata jätmine ja kiirkorras investoritele pakkuma hakkamine oli viga," teatas Pindi Kinnisvara tegevdirektor Elari Udam.

"Miks jäeti objekt avalikult kuulutamata ja tehti otsepakkumisi vaid investoritele, peab välja selgitama juurdlus ja kui selgub, et tegemist oli mingilgi moel kellegi huvide kahjustamisega, siis süüdlased saavad karmilt karistada," ütles Udam.

Tema sõnul soovitas ettevõte nii RKASile kui ka investorist vara ostjale tehing tagasi pöörata ja uut avalikku müüki alustada. "Ekspertiis küll näitas, et vara müügihind oli õiglane, kuid on lubamatu, et avalikule sektorile kuuluvale objektile ei saanud teised huvilised isegi pakkumist teha," lisas Udam.

ÄRIPÄEV.EE

TEHING

Merko müüs Vooremaa Teede teehooldusvaldkonna

Teisipäeval sõlmisid Merko Ehituse kontserni kuuluva Tallinna Teede tütarettevõtte Vooremaa Teed ja Eesti Keskkonnateenused ostu-müügi lepingu Vooremaa Teede teehooldusvaldkonna müügiks, seisis börsiteates.

Valdkonnaga seotud võõrandamisele kuuluvaks suurimaks lepinguks on 2015. aastal maanteeametiga sõlmitud leping. Lepingu järgi teeb Vooremaa Teed riigimaanteede hooldustöid Viljandi maakonnas aastase mahuga ligikaudu 1,8 miljonit eurot ning lõpptähtajaga 31. detsember 2020.

Tehingu ostuhinda osapooled ei avalikusta. Tehing plaanitakse lõpuni viia kolmandas kvartalis. Kuni kõikide vajalike kinnituste saamiseni tegutseb Vooremaa Teed tavapäraselt.

AS Vooremaa Teed teeb teehooldus ja -remonttöid peamiselt Kesk- ja Ida-Eestis. Tallinna Teede AS teeb üle Eesti nii projektijuhtimise meetodil kui ka oma jõududega kõiki teehoiutöid: sealhulgas ehitab teede konstruktsioone ja rajatisi, teostab teede hooldusremonti, pindamistöid ja teehooldust. Ettevõtte toodab oma asfalditehases ka erinevaid asfaltbetoonsegusid.

ÄRIPÄEV.EE

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
15. juuni 2017

▶ TGS Balticu vandeadvokaat Kristina Laarmaa tõdes, et seaduse vastuvõtmisega venitamine tekitas turul ebakindlust.
FOTO: ANDRES HAABU

HANKED

Seaduse varjust paistab praaki

Läinud kuul riigikogus läbi kukkunud riigihangete seadus võeti eile lõpuks vastu, kuid seda saadab kriitika.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

"Lõpuks lõin käega: tuleb, nagu ta tuleb," ütles uut riigihankeseadust varemgi kritiseerinud Andres Oltjer, kes veab abikaasa Ruth Oltjeriga keemiaettevõtet Chemi-Pharm.

Andres Oltjerile jäi selle aasta septembrist kehtima hakkava seaduse vastuvõtmisest mulje, et riigiametnikud vältisid täielikult avalike hangete tegemist. "Otsiti igasuguseid põhjendusi, miks üks või teine läbipaistvust kitsendav paragrahv on kasulik," selgitas ta.

Kasutasid krutskeid

"Kui esimesed ettepanekud saatsime, siis tuli vastus, et see on ettevõtjate huvides – nad ei taha, et kõik näeksid kõike. Kui kaubandus-tööstuskoda ja tööandjate keskliit saatsid samasuguse taotluse, siis ikkagi leiti mingeid krutskeid, miks seda mitte teha," rääkis Oltjer.

Riigikogus uue seaduse menetlust juhtinud reformierakondlane Deniss Boroditš oli eile riigikogu ees sõna võttes sama pettunud.

"Mul on kahju, et väga heast asjast sai ärasolgitud praak. Ja sellest on siin saalis olnud juttu küll ja küll. Ka kuu aega tagasi, kui eelmises versioonis ei leidnud riigihangete seaduse eelnõu toetust," ütles ta. "Reformierakonna fraktsioon lootis, et tänu sellele on hea võimalus eelnõu vastuvõtmist takistanud rumaluste väljavõtmiseks, aga võta näpust."

Boroditš märkis, et bürokraatia uue seadusega ei vähene. "Jutt käib allhankijate kontrollist. Kujutagem ette seda nõuet eriti suurte hangete puhul, kus on sadu allhankeid," põhjendas ta. "Bürokraatia tõus toob kaasa ka lisakulutusi."

> **Mul on kahju, et väga heast asjast sai ärasolgitud praak.**
>
> **riigikogus uue seaduse menetlust juhtinud reformierakondlane Deniss Boroditš**

Kaubandus-tööstuskoja peadirektor Mait Palts ütles, et kogu seadusega seotud protsess oli konarlik. Rohkem kui kaks aastat tagasi oli see veel asjalik.

"Oli näha, et rahandusministeerium soovis kõiki kaasata, aga vahepeal oli arusaamatult pikk paus. Siis jõudis see riigikokku, kus ka alguses oli menetlus mõistlik, aga lõpus hakati väga kiiresti menetlema. Seda saanuks teha oluliselt kiiremini ja efektiivsemalt," ütles Palts terve protsessi kohta.

TGS Balticu vandeadvokaat Kristina Laarmaa rääkis, et kuna seaduse menetlemine venis juba aasta aega, tekitas see hankemaastikul ebakindlust, sest teatud direktiivide sätted olid otsekohalduvad ja hankijatele järgimiseks kohustuslikud, kuigi kehtivast seadusest seda välja lugeda ei saanud. Nii pidid hankijad näiteks leppima, et maksuvõlaga konkurendil oli õigus võlgnevus tasuda, ilma et teda hankelt kõrvaldataks.

Halduskoormus tegelikult ei vähene

Palju on räägitud hankepassi ja pöördmenetluse rakendamisest kvalifitseerimise etapis, märkis Laarmaa. Kuigi hankemenetluse korralduses on tegu olulise muudatusega, ei vähenda see tema sõnul pakkumuste koostamisel oluliselt halduskoormust, mis oli regulatsiooni üks eesmärke.

"Kuivõrd hankijal on õigus pakkujalt nõuda ka pöördmenetluses kogu kvalifikatsiooni puudutavat dokumentatsiooni pelgalt viie tööpäeva jooksul, peab pakkujal piltlikult öeldes vastav dokumendikaust

ikkagi sahtlis komplekteeritud olema, mistõttu jääb vähemalt pakkuja poolt vaadates ressursisääst tagasihoidlikuks."

Pakkujad peaksid Laarmaa sõnul arvestama muutunud vaidlustamistähtaegade ja -protseduuriga. Samuti tuleks pakkumuse esitamisel märkida, millises ulatuses sisaldab see ärisaladust ja seda ka põhjendama. Erinevalt praegusest seadusest oleks konfidentsiaalsus edaspidi piiratud vaid eduka pakkumuse otsuseni, mis pöördmenetluses tehtaks kohe pärast pakkumuste esitamist. Seega on konkurentidel õigus nõuda välja pakkumuse osa, mis ei ole ärisaladus, hankemenetluse suhteliselt varases etapis.

"Positiivse külje pealt tuleks kindlasti esile tõsta hankelepingu muutmise üksikasjalikku regulatsiooni ja võimalust hankelepingut eelnevalt rikkunud pakkuja hankemenetlusest kõrvaldada," lausus Laarmaa.

Ähvardav trahv

Riigihangete seaduse vastuvõtmine takerdus pikalt, mistõttu oli jutuks, et Eestit võib ähvardada Euroopa Komisjonilt mitmesaja tuhande eurone trahv. Eile aga kiitis riigikogu lõpuks 66 poolthäälega majanduskomisjoni algatatud riigihangete seaduse heaks, mis võib komisjoni menetluse ja trahvi kaotada.

Nimelt kirjutas Äripäev märtsis, et Eesti pidanuks mullu aprillis koos värske seadusega üle võtma kolm eurodirektiivi, kuid need viibivad üle ootuste kaua ja tekitavad segadust seaduste tõlgendamisel.

Euroopa Komisjonilt tuli ka kaks etteheitvat kirja ja püsis oht, et peagi võib komisjon võtta ette kohtutee. Euroopa Kohus saaks Eestit venitamise eest trahvida rohkem kui 300 000 euroga.

Millised muudatused tulid uue seadusega?

Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekantsleri Raigo Uukkivi sõnul kaasneb uue seadusega võimalusi riigihangete kiiremaks, paindlikumaks ja paremaks korraldamiseks.

Uus seadus annab hankijale võimaluse kontrollida kõrvaldamise aluste puudumist ja kvalifitseerimise tingimustele vastamist esmajoones pakkujate endi kinnituste abil ning nõuda lisadokumentide esitamist üksnes edukalt pakkujalt. Kuivõrd ka eduka pakkuja kontroll toimub peamiselt elektrooniliste andmebaaside järgi, väheneb nii hankijate töö- kui ka ettevõtjate halduskoormus.

Seadus laiendab hankija võimalusi kõrvaldada riigihankest ebaausaid ettevõtjaid. Samuti lisandub võimalus kõrvaldada riigihankest ettevõtja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud sõlmitud hankelepinguid.

Peale selle võetakse kasutusele heastamise instrument. Ettevõtjale antakse võimalus tõendada hankijale, et ta on rakendanud meetmeid, mis on piisavad, kinnitamaks tema usaldusväärsust, olenemata kõrvaldamise alusest.

Lisandub uus hankemenetluse liik innovatsioonipartnerlus, mida hankija saab kasutada turul puuduva innovaatilise toote, teenuse või ehitustöö väljaarendamiseks ja soetamiseks.

Luuakse alused üleminekuks paberivabale e-riigihangete korraldamisele 2018. aasta sügiseks. Üleminekuajal saab kohaneda uute normidega.

Infotehnoloogilisi võimalusi nõuete täitmiseks pakub riigihangete register, mille uuendamiseks on rahandusministeerium algatanud uue arendusprojekti. "Soovime tagada, et nii riiklike kui ka rahvusvaheliste hangete korraldus oleks sujuv ning parimate tehniliste võimalustega. Registri loomiseks kaasame arendusprotsessi ka pakkujate ja hankijate esindajad, et e-hangetele üleminek oleks võimalikult mugav," ütles riigihangete ja riigiabi osakonna juhataja Kristel Mesilane.

Teenuste ja ehitustööde kontsessioonide andmise regulatsioon ühtlustub ja muutub paindlikumaks.

Samuti muudetakse seadusega veel riigihangete piirimäärasid, lihtsustatakse väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele riigihangetele juurdepääsu ning lõdvenevad hankelepingu muutmise võimalused. Ka ajakohastatakse väärtuspõhise hankimise regulatsiooni ning vähendatakse hankijate aruandluskohustust.

VIIME SIND MAAILMA!

VÕI TOOME MAAILMA SINUNI?

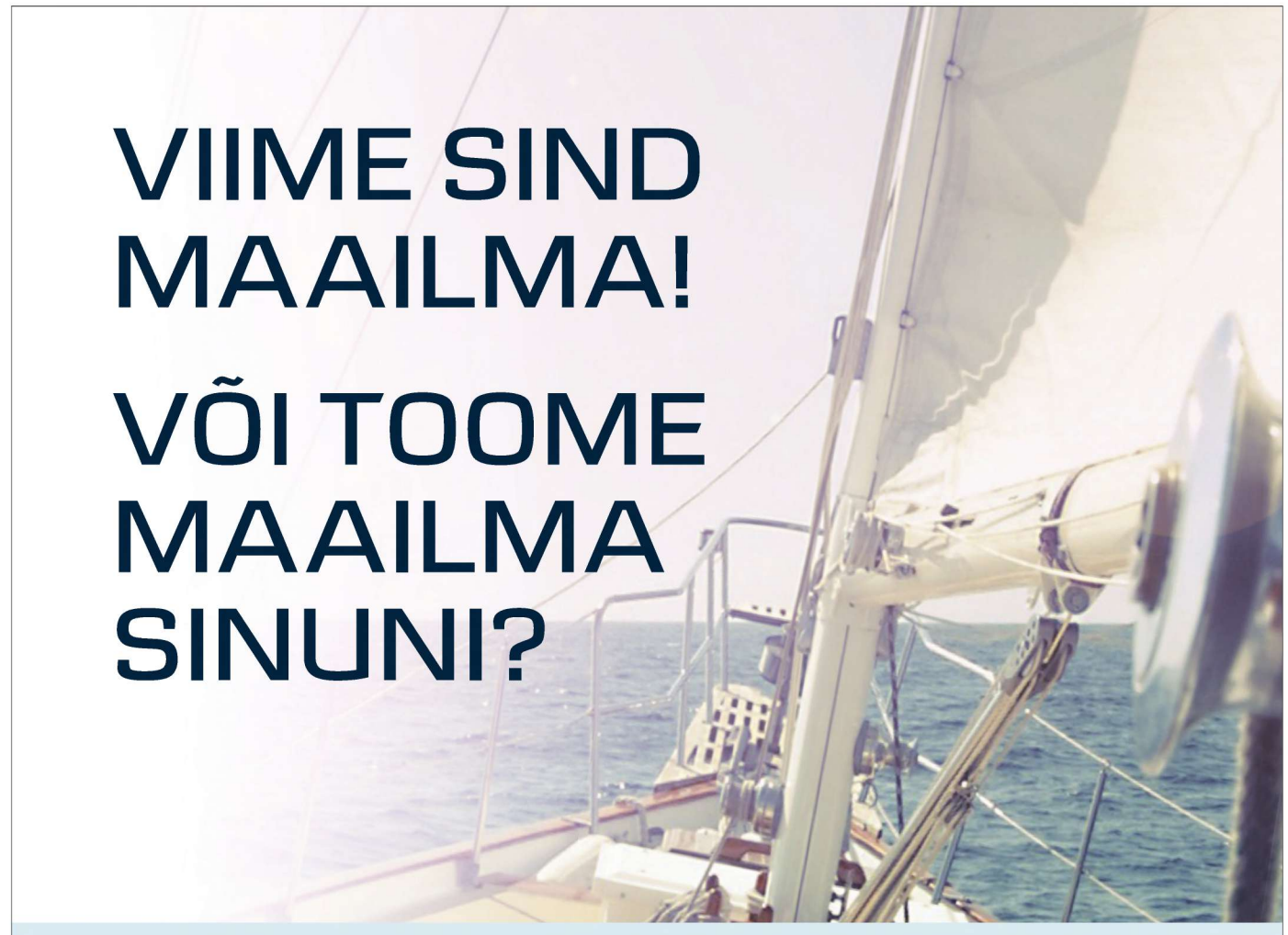

MIKS?

Täna on vähe edukaid ettevõtteid, kes ei sooviks tegutseda rahvusvahelisel turul. Danske Bank on suurimaid panku siinses regioonis.
Tänu sellele saame aidata piiriülestes tegemistes ka Sinu ettevõtet ja tuua maailma Sinuni.

KUIDAS?

Danske Banki esindused 16 tähtsamas finantskeskuses on väravaks, mille kaudu saame viia Sinu ettevõtte kas või kogu maailma. Tänu 3000 partnerpangale suudame finantseerida kõiki vajalikke tehinguid.
Meie võimekus on küll globaalne, kuid selle keskpunkt paikneb Läänemere-äärsetes riikides. Sinu heaks töötavad Põhjamaade parimad eksperdid, kes aitavad Sul langetada õigeid otsuseid õigel ajal.
Teame, kuidas viia Sinu ettevõtet elukaarel edasi, sest oskame näha, kus asub Su ettevõte täna, millised on väljakutsed ja eesmärgid, mis tagavad jätkuva arengu.
Tänu sellele saame viia Sind maailma.

KAS LÄHEME? VÕI TOOME?
Mõtleme koos läbi.

ariklient@danskebank.ee
tel 675 2000

Danske Bank

Enne finantsteenuste kasutamist tutvu teenuste tingimustega.
Vajadusel küsige lisainfot telefonil 6 800 800 või www.danskebank.ee

MAJANDUSKASV

Eesti Pank tõstis järsult majandusprognoosi

▲ **Eesti Pank on endiselt veendunud, et Eesti majandusel pole lisastiimulit vaja.** FOTO: RAUL MEE

Eesti Pank tõstis järsult tänavust majanduse kasvu prognoosi, ent märkis samas, et kasv on jõudnud üle pikaajalise kasvupotentsiaali. Selle tõstmiseks tuleks võtta suund tootlikkuse kasvatamisele.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Äsja avaldatud värskes majandusprognoosis hindab keskpank Eesti tänavuseks majanduskasvuks 3,5%. Seda on koguni 0,9 protsendipunkti rohkem, kui detsembris oodati.

Prognoose tõstavad ka teised analüütikud, näiteks Nordea, kes prognoosib tänavu 3,1% kasvu. Panga peaökonomist Tõnu Palm rõhutas, et aeg on fookusesse seada majanduse pikaajaline kasvuvõimekus.

Majanduskasv on järsult kiirenenud, kuna välisnõudlus kasvab ja sektorite probleemid leevenevad, märkis Eesti Pank värskes majandusülevaates. Näiteks piirasid eelmiste aastate kasvu Vene sanktsioonid ja sealse nõudluse langus, mis pidurdas transporti, põllumajandust ja toidutootjaid.

Samuti on nafta madal hind seni teinud peavalu suureksportijale põlevkivitööstusele ning ka üldisemalt oli energiasektori käekäik kehv. Nüüd on aga toodang taas suurenenud.

Kaubandus õitseb

Peale eksportiva sektori läheb ka Eesti siseturule suunatud tegevusaladel kiirelt kasvava nõudluse tõttu hästi. "Tugevad näitajad kaubanduses ning aastaga ligi viiendiku võrra suurenenud ja kümnenditaguse kõrgseisu lähedale jõudnud ehitusmaht viitab väga tugevale kasvutsüklile," seisab keskpanga prognoosis.

Ehkki majandusel läheb hästi, on kasv kerkinud üle pikaajalise jätkusuutliku taseme. "Viimasel neljal aastal oli majanduskasv aeglane, kuid investeeringute vähesuse tõttu oli aeglane ka potentsiaalne kasv ja majandus püsis jõukohase taseme lähedal," selgitas Eesti Pank.

Eelmise aasta lõpu ja selle aasta esimese kvartali viie aasta rekordilise 4,4% majanduskasvu valguses on aga majanduse tsüklilist seisu iseloomustav SKP lõhe (vahe majanduse tegeliku tulemuse ja selle potentsiaali vahel) muutunud positiivseks, ehk tegelik majanduskasv on ületanud pikaajalise kasvusuutlikkuse.

Sisuliselt tähendab see, et Eesti on majandustsükli harjal. Ka muud tsüklinäitajad viitavad keskpanga analüütikute kinnitusel väga tugevale majandusolukorrale:

Otsime
TULEVIKU SEKRETÄRI

Sul on Flash'i kiirus, Superman'i empaatiavõime, Wolverine'i vaist. Sa kuulad inimesi sama pingsalt nagu Professor X ja õpid sama kiiresti nagu Dr. Strange. Kõik toimib perfektselt sest sina oled kohal.

Oma võimeid saad rakendada ja arendada koos meiega. Saada meile CV koos kaaskirjaga teemal „Kuidas mina külalisi vastu võtan?" hiljemalt 26.06.

Vaata lisa **www.balticagro.ee/tuleviku_sekretar**

Baltic Agro

EKSPORT

Mullu eksporditi pool jäätisetoodangust

Statistikaameti andmetel toodeti 2016. aastal Eestis ligi 8700 tonni jäätist, millest ligi pool eksporditi.

Importjäätist toodi Eestisse ligi 2400 tonni.

Jäätisetoodang ja selle eksport on viimastel aastatel kahanenud, samal ajal kui import püsib suhteliselt muutumatu. Kui 2010. aastal toodeti Eestis ligi 11 000 tonni jäätist, siis võrreldes selle ajaga on toodetud jäätise kogus aasta-aastalt vähenenud.

Et ligi pool toodetud kogusest eksporditakse, siis samamoodi toodangu vähenemisega on kahenenud jäätise eksport.

2016. aastal eksporditi Eestist jäätist 13 riiki ja nelja maailmajakku. Peamiselt jõuab Eesti jäätis aga lähiriikidesse ning 2016. aastal läks 97% kogu jäätise ekspordist Balti riikidesse ja Soome. Samamoodi jõuab impordituna Eestisse peamiselt Läti, Leedu, Soome ja alates 2013. aastast ka Poola jäätis. Ühtekokku tuuakse Eestisse jäätist 14 Euroopa riigist.

40
protsenti jäätise aastasest kogusest viiakse Eestist välja 3 suvekuuga.

Jäätiseekspordi kõrghooaeg jääb kolme suvekuusse, mil Eestist viiakse välja üle 40% jäätise aastasest ekspordikogusest, ent aastate võrdluses on näha, et viimastel aastatel on ekspordihooaeg laienenud ka kevadesse ning algab juba märtsis-aprillis.

TÖÖSTUSUUDISED.EE

3,5

protsendi suurust majanduskasvu prognoosib Eesti Pank Eestile selleks aastaks.

tootmisvõimsuse rakendus ning ettevõtete ja inimeste kindlustunne ületavad varasemat keskmist taset ning tootmis- ja eksporditellimuste maht ennustab tõusufaasi jätkumist ka lähiajaks.

Keskpank tõstis ka järgmise aasta kasvuprognoosi – detsembris hinnati SKP väljavaade 2018. aastaks 3 protsendile, ent nüüd on kasvuootus juba 3,3%. Ülejärgmise aasta kasvuprognoosi jättis keskpank samas 2,9 protsendile.

Majanduse potentsiaal võib tõusta

Optimismiks annab põhjust seegi, et investeeringud kasvavad. Selle põhjal võib aga loota, et suureneb tootlikkuse panus majanduskasvu ning seeläbi kasvab ka majanduse seni üsna kesine kasvupotentsiaal.

Ettevõtete investeeringud on hoolimata hõlpsalt kättesaadavatest pangalaenudest, madalatest intressidest ja omavahenditest viimasel neljal aastal siiski langenud. Selle taga olid osaliselt mõne sektori raskused ning varasemate suurprojektide lõppemine.

Olulist rolli mängis aga ka pikem ajalugu – kõrge tööpuuduse aastatel said ettevõtted investeerimise asemel tootmist laiendada lisatöötajaid palgates. Kuna ekspordipartnerite olukord oli heitlik ja välisnõudlus ebakindel, oli see paljuski ka optimaalne valik. Selle aasta alguses pöördusid investeeringud aga kergele kasvule. Eesti Panga hinnangul võib see tähendada pöördepunkti, mil töötajate juurdepalkamisel põhinev majanduskasv asendub tootlikkusel põhinevaga.

Tootlikkust võimaldab tõsta ka töötatud tundide keskmine arv, mis pole pärast majanduskriisi veel täies mahus taastunud. Produktiivsuse kasvu saab toetada ka efektiivselt töötamise aeg, tootmisprotsesside digitaliseerimine ja tootmisvahendite intensiivsem rakendamine.

Et Eesti on majandustsükli tõusvas faasis, näitab selgelt ka tööturg, mis on jõudnud kõrgseisu. Tööpuudus on aastaid nii madal, et on tekkinud ülemäärase palgatõusu surve, ja see ületab tootlikkuse kasvu.

Ettevõtete hinnangul piirab tööjõupuudus tootmist praegu tugevamalt kui viimase kümne aasta jooksul ning olukorra leevenemist pole lähiajal näha, märkis Eesti Pank. See aga näitabki, et tuleviku majanduskasv saab põhineda üksnes tootlikkuse kasvul.

Tööjõud on piiratud ja aeglaselt muutuv ressurss. Ehkki see kehtib majandusele tervikuna, sõltub ühe ettevõtte vaatest tööjõu tagatus tema eelisest konkurentide ees – selle eelise taga saavad aga olla vaid tootlikkuse kasvule suunatud investeeringud ja sellest tulenev palgatase, märkis keskpank.

Konkurents paneb töötajaid aktiivsemalt töökohti vahetama. Kui liigutakse väiksemat lisandväärtust loovatest firmadest ja tegevusaladelt kõrgema lisandväärtuse loojate poole, hakkab tööjõupiirang majanduskasvu stimuleerima, tõi Eesti Pank esile. Kui töökohavahetuste taga on aga firmade soov ajutise palgaralliga konkurente üle lüüa, siis ei saa välistada tööjõuturu ülekuumenemist ja tagasilööki majandusele.

Eesti Pank on suhtunud valitsuse eelarvekavasse kriitiliselt sellest ajast saadik, kui valitsus teatas plaanist lasta riigieelarve ajutisse defitsiiti ning teha selle baasil hoogsalt investeeringuid. Keskpank pole meelt muutnud ja on endiselt veendunud, et lisastiimulit pole vaja.

Euroala majanduskasvu elavdavad juba niikuinii Euroopa Keskpanga lõtv rahapoliitika ja madalad intressid. Seetõttu on majandus tõusuteel ega vaja täiendavat eelarvepoliitilist tuge. Vastupidi – see tooks Eestile pigem probleeme, märkis Eesti Pank.

Ehitussektor võib üle kuumeneda

"Avaliku sektori mahukad investeeringud ehitistesse põhjustaksid niigi kiirelt kasvava ehitussektori ülekuumenemist ja takistaksid majanduse kohanemist, sealhulgas tööjõu ümberpaiknemist tootlikumatesse ettevõtetesse ja tegevusaladele," seisab majandusülevaates.

Praegu tuleks Eesti Panga hinnangul keskenduda hoopis pikaajalise kasvu soodustamisele, mitte tsükli võimendamisele. "Riiklikke ehitusprojekte on otstarbekas kavandada ajaks, kui erasektori ehitusnõudlus on madalseisus," märkis keskpank.

Veelgi enam – väike ja välismõjudele avatud majandus vajabki tugevat eelarvepositsiooni ja seega reserve. Ehkki kogu Euroopas on kasv viimaste aastate kiireim, võib olukord kiiresti muutuda ning majanduskriisi puhkedes võib laenamine olla Eesti jaoks keeruline või ülikallis, ning kui langusajal reserve pole, on majanduse stabiliseerimine seega väga raske.

Praegu süvendab valitsus eelarve struktuurset puudujääki, mis Eesti Panga hinnangul võib ulatuda lähimal kahel aastal 1,1 protsendile. Kui majandus aga taas jahtub, tekib oht, et valitsus peab eelarvetasakaalu saavutamiseks kärpima kulude kasvu või tõstma tulusid lisameetmetega.

TÖÖSTUS

BLRTst saab Siemensi partner

BLRT Gruppi kuuluv Marketex Offshore Constructions ja Saksa tööstuskontsern Siemens AG kirjutasid alla koostöö raamlepingule, mis annab võimaluse osaleda hangetes seadmete tootmiseks ja tarnimiseks Siemensi ettevõtetele.

Lepingu järgi saab Marketex Offshore Constructions strateegilise partneri staatuse ning võib osaleda hangetes seadmete tootmiseks ja tarnimiseks Siemensi ettevõtetele, samuti peab ta vastama paljudele kriteeriumidele, nagu näiteks efektiivsus, toodete hea kvaliteet, kohustuste range täitmine, vastutustundlik suhtumine keskkonda ja pidev investeerimine tootmisesse, teatas BLRT.

"Koostööle sai alus pandud 1,5 aastat tagasi. Selle aja kestel on edukalt täidetud lepingulisi töid. Vastne lepe on meile strateegilise tähtsusega ja avab BLRT Grupile suured võimalused," ütles BLRT Grupi esinaine Veronika Ivanovskaja.

Marketex Offshore Constructions toodab nafta- ja gaasitööstusele ja avamere tuuleparkidele kõrgtehnoloogilisi seadmeid ja metallkonstruktsioone.

TÖÖSTUSUUDISED.EE

LÜHIDALT

Töötukassa kindlustusmakse määra muuta ei soovi

Töötukassa nõukogu tegi valitsusele ettepaneku jätta töötuskindlustusmakse määr järgmiseks neljaks aastaks senisele tasemele ehk 2,4%-le, millest töötajad tasuvad 1,6% ja tööandjad 0,8%.

"Töötukassa jätkab järgnevatel aastatel töötajatele täiendus- ja ümberõppe pakkumist järjest suuremas mahus, mis võimaldab erialase hariduseta ning aegunud oskustega töötajatel oma kvalifikatsiooni töötuskindlustuse vahendite abil parandada," teatas töötukassa nõukogu esimees Peep Peterson pressiteates. Otsus oli tema sõnul üksmeelne.

2,4% maksemääraga oleks 2018. aastal töötuskindlustuse kogutulud 181 miljonit eurot, kulud aga moodustaksid 184,4 miljonit eurot. Prognoosi järgi kulub järgmisel aastal töötuskindlustushüvitisele 59,8 miljonit eurot, koondamishüvitisele 14,7 miljonit eurot ja maksejõuetushüvitisele 4,1 miljonit eurot.

Tim Cook: arendame isesõitvate autode tehnoloogiat

Apple'i juht Tim Cook tunnistas Bloombergile antud intervjuus, et kuulujutud vastavad tõele ning Apple arendab tõepoolest isesõitvatele autodele mõeldud tehnoloogiat.

"Me oleme keskendunud autonoomsetele süsteemidele. Ja on selge, et üks autonoomsete süsteemide eesmärke on isesõitev auto. Eesmärke on teisigi," ütles Cook.

"Me sisuliselt näeme, et see on justkui tehisintellekti ema. Tegu on ühe keerulisema projektiga, mida käima saada ning seetõttu on see meie jaoks ka äärmiselt huvitav. Eks paistab, kuhu me jõuame," rääkis Cook.

Kuigi Apple püüab oma projekte salajas hoida, on juba pikalt teada ettevõtte soov tegeleda isesõitvate autodega. Nii on nähtud testautosid, kus ettevõte oma tehnoloogiat katsetab. Lexuse linnamaastur RX 450h jäi tähelepanelikele inimestele silma selle aasta aprillis.

VÕLAKIRJAD

Korterelamu arendaja kogus üle 6 miljoni euro

Endover Kinnisvara emiteeris 6,5 miljoni euro väärtuses võlakirju, millest investorid on praeguseks omandanud ligi 6 miljonit ning ülejäänud summa täismärkimiseks on olemas nõudlus järelturul.

Võlakirjade emitent on Vega Residents OÜ, mis on Tallinnasse Lasnamäele rajatava ligi 300 korteriga 12korruselise hoone arendamiseks loodud projektiettevõte. Mereakadeemia endise hoone arendusega tekib pealinna juurde ligi 15 000 m² elupinda.

"Võlakirjaemissiooni eesmärk oli siseneda kapitaliturgudele ja pakkuda investoritele võimalust osaleda ainulaadse elamukinnisvara arenduses – kaasates neid Eesti suurimasse korterelamu arendusprotsessi," sõnas Endover Kinnisvara juhatuse liige Robert Laud.

"Tegu oli Vega projekti võlakirjade suunatud pakkumisega Balti investoritele – poole mahust märkisid täis Eesti investorid, ülejäänu Läti ja Leedu investorid. Sealhulgas oli nii institutsionaalseid kui ka erainvestoreid."

Uuenduslik samm

"Emissiooni tulemused üllatasid positiivselt. Kolme Balti riigi peale osales kokku üle 50 investori," ütles Redgate Capitali juhatuse liige Aare Tammemäe.

"Kinnisvaraarendaja seisukohalt on see julge ja uuenduslik samm, sest Eesti äritegevus ei hiilga oma finantssügavusega – siin otsitakse kapitali peamiselt pankadest. Endoveri Vega projekt on unikaalne, sest finantseeriti 100% kapitaliturgude kaudu."

"Investorite huvi Endoveri võlakirjade vastu näitab, et sarnaselt Skandinaavia riikidega kasvab ka Balti riikides investorite huvi ja usaldus võlakirjade vastu," märkis Ellex Raidla partner Raino Paron.

Robert Laua sõnul ületas emissiooni maht ootusi ja selle tulemusega ollakse rahul.

"Inimesed on arenduse väga hästi vastu võtnud, tänaseks on Vega projekti korteritest müüdud ligikaudu 30% ning tööd objektil käivad täie hooga," lisas Laud.

ÄRIPÄEV.EE

MAKSUD

Veokid maksu alla

Riigikogu võttis eile vastu seaduseelnõu, millega kehtestatakse veoautodele teekasutustasu, mida peab maksma üle 3500kilogrammise täismassiga veoautode ja nende haagiste liikumise eest avalikult kasutatavatel teedel.

Teekasutustasu aitab koguda lisaraha infrastruktuuri kvaliteedi tagamiseks, selgitas majanduskomisjoni liige Erki Savisaar. Tasuga kogutakse tema sõnul raha ka välismaal registreeritud veoautodelt, kes praegu ei maksa raskeveokimaksu ning kel pole otsest vajadust osta Eestist lühikeste vahemaade tõttu kütust, mispärast jääb Eesti ilma ka kütuseaktsiisist.

"Senimaani olid Eesti ja Soome ainsad Euroopa Liidu liikmesriigid, kus ei kehtinud veoautode teekasutustasu," märkis Savisaar.

Kehtima hakkab ajapõhine teekasutustasu, seda saab maksta nii päeva, nädala, kuu, kvartali kui ka aasta eest. Päevane tasumäär jääb 9–12 euro vahele ning aastane määr vahemikku 500–1300 eurot. Tasumäär sõltub nii veoauto ja selle haagise täismassist, EURO-heitgaasiklassist kui ka telgede arvust.

ÄRIPÄEV.EE

VÄIKEETTEVÕTJAD

Koormus väheneb

Eile võeti riigikogus vastu audiitortegevuse seaduse parandusettepanek, mille tulemusel ühe ja kahe aktsionäriga aktsiaseltsidel ei ole edaspidi auditikohustust.

Seaduseelnõu parandusettepaneku järgi on raamatupidamise aastaaruande audit kohustuslik igale aktsiaseltsile, millel on kolm või enam aktsionäri.

"Taasiseseisvumise järel, kui Eestis alustati hoogsalt ettevõtlusega, kasutasid tuhanded inimesed aktsiaseltsi ettevõtlusvormi," rääkis majanduskomisjoni liige Aivar Kokk. "Teatavasti on aktsiaseltsidel rangemad nõuded ja kohustus raamatupidamise aastaaruannet auditeerida. Seadusemuudatusega on need perefirmad võrdsed osaühingutega ehk kui ettevõttes on alla 30 töötaja ja käive alla 2 miljoni euro, siis nad vabanevad auditikohustusest."

Koka sõnul on Eestis veidi üle 1500 ühe või kahe aktsionäriga väikeaktsiaseltsi.

ÄRIPÄEV.EE

TAKSOD

Uberi-seadus paigas

Riigikogu kiitis eile heaks seaduse, mis sätestab eraldi taksoveo liigina infoühiskonna teenuse vahendusel osutatava sõitjateveo, mille puhul nii tellimine kui ka hinna arvestamine toimub IT-platvormil.

Kaotatakse ka taksojuhtide ametikoolituse nõue ning koolituste korraldamine jääb igavedaja enda korraldada. Muudatuste tulemusel tekib Eestis paindlik taksoregulatsioon, mis samas ei tee kompromisse sõitja õiguste suhtes.

Kui takso tellimine ja hinna arvestamine toimub infoühiskonna teenuse kaudu, siis ei ole taksomeeter kohustuslik.

ÄRIPÄEV.EE

TAASTUVENERGIA

Nelja Energia avas Lätis pelletitehase ja elektrijaama

Balti riikide suurim tuuleenergia tootja Nelja Energia AS rajas Lätti 30 miljoni eurose soojuselektrijaama ja pelletitehase kompleksi.

▶ **Fikseeritud subsiidiumi ajastu on läbi ja algamas uus, osaliselt turupõhine ajastu, iseloomustab Nelja Energia juht Martin Kruus praegust olukorda.** FOTO: ANDRAS KRALLA

URMO ANDRESSOO, KAURO TAFITŠUK
aripaev@aripaev.ee
Äripäev

"Oleme oma põhituruna defineerinud Baltikumi, sestap läksime ka Lätti," sõnas Nelja Energia ASi juhatuse esimees Martin Kruus. Põhjusena, miks nii Eestis kui ka Leedus tuuleenergiat tootev ettevõte otsustas lõunanaabrite juures püsti panna just koostootmisjaama, mitte tuulikupargi, nimetas ta vähearenenud tuuleturgu.

"Osalesime seal ühel konkursilaadsel üritusel – pidi esitama enda ja oma projekti kohta väga palju dokumente ning iga asja eest pandi punkte. Palju bürokraatiat ja hindamismetoodika oli pehmelt öeldes arusaamatu," illustreeris Kruus, kelle sõnul täidavad suure osa lõunanaabrite taastuvenergiavajadusest vanad hüdroelektrijaamad.

Läti on Euroopa Liidu 2020. aasta taastuvenergia eesmärkide täitmiseks seadnud fookuse energia tootmisele biomassist. "See annab kohalikele metsaomanikele ja -töötlejatele rohkem tööd ning on enam seotud kohaliku kogukonnaga," selgitas Kruus.

Perspektiivi ainult koos tootes

Pelletiärisse sukeldus Nelja Energia seetõttu, et biomassist on mõtet elektrit toota vaid juhul, kui seda teha koostootmisrežiimil. "Samuti on taastuvenergiatoetuse eeltingimus, et soe, mis elektritootmisest tekib, tuleb kasulikult ära kasutada," põhjendas Kruus.

8,8
miljoni euro suuruse kasumi saavutas Nelja Energia eelmisel aastal.

Viimased pehmed talved Euroopas on pelleti hinda kõvasti kukutanud. Vahe-

PUIDUTEHAS

Hiigeltehase eestvedajad: me ei kahjusta keskkonda

Vastusena Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) pöördumisele kinnitavad Tartumaale kavandatava puidurafineerimistehase rajamise eestvedajad, et tehase investorid on huvitatud kaasaegse ja kõikide keskkonnanõuetega kooskõlas oleva tehase rajamisest.

Est-For Investi juhatuse liikme Margus Kohava sõnul on tehase planeerimisprotsessi kõige olulisem osa mõjuhindamised, uuringud ja eksperthinnangud. "Oleme algusest peale öelnud, et seda tehast ei saa teha isolatsioonis ega jõuga, vaid läbipaistvalt ja avatult eri osapooli kaasates ning kõiki tegureid kaaludes. Kohtusime tänavu veebruaris ühe esimesena huvirühmadest EKOga ja kutsusime keskkonnaühendusi EKO raames koostööle."

Praegu töötab riigi eriplaneeringut teostav rahandusministeerium välja planeeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse eelnõud. Dokumentides selgitatakse, milliseid kriteeriumeid arvestatakse tehase sobiva asukoha valikul, milliseid mõjusid hinnatakse, kuidas toimub koostöö ja kaasamine planeeringu koostamise vältel.

Asukoht pole veel teada

Margus Kohava sõnul saab konkreetsetest mõjudest aga rääkida siis, kui nende hindamise aluseks on olemas tehase võimalik asukoht ja valitud tehnoloogia, mitte enne. Küll aga saavad tehase rajamise eestvedajad kinnitada, et kavandatava tehase tootmisprotsessiga seotud vee- ja maismaaökosüsteemid ei kahjustu. See tehas peab olema teaduse ja innovatsiooni viimane sõna ja seda nii keskkonnahoidmise kui ka efektiivsuse mõttes.

Tehase rajamine Eestisse ei tähenda tehase kavandajate väitel raiemahu suurenemist. Planeeritav tehas hakkaks tooraina kasutama kuuse, männi ja kase paberipuitu, mida praegu viiakse Eestist ja Lätist välja lisandväärtust andmata. Samuti oleks tooraineks saetööstustest pärinev puiduhake. Tehase aastane puidutoorme vajadus oleks ligikaudu 3 miljonit kuupmeetrit. Äriplaanis on arvestatud 1/3 ulatuses tooraine hankimise võimalusega lisaks Lätile ka Leedust, Valgevenest ja miks mitte ka Venemaalt.

Kuidas teised saavad?

Margus Kohava sõnul rajatakse sarnaseid tehaseid ka mujal Euroopas, palju väiksemate jõgede kallastele ning oluliselt tihedama asustusega aladele, kus ootused looduskeskkonnale ja elukvaliteedile on meiega sarnased.

"Kui samalaadses keskkonnas olevad arenenud riigid ehitavad moodsaid keskkonnasäästlikke puidurafineerimistehaseid, siis usume, et seda suudab ka Eesti riik ja ühiskond," sõnas Kohava.

PÕLLUMAJANDUS.EE

TASUB TEADA

Suured investeeringud

Nelja Energia on Skandinaavia ja Eesti kapitalil põhinev ettevõte, millele kuulub Balti riikides kolm tuuleparki koguvõimsusega 290 MW. Samuti on ettevõttel Eestis kaks biogaasi tehast. Lisaks avatud koostootmisjaamale on teised ettevõtte uusarendused 100 miljonit eurot maksma läinud 60 MW võimsusega tuulepark Leedus Šilutės ja Tooma 7,05 MW võimsusega tuulepargi laiendamine, mis läheb maksma 11,5 miljonit eurot.

KOMMENTAAR

Läti võimsused veel avastamata

INNAR KAASIK
Eesti Energia taastuvenergiaettevõtte Enefit taastuvenergia juht

Läti energiaturg on uute taastuvenergia võimsuste poolest veel üsna vähe arenenud ning arendusvõimalusi leidub.

Lätis on uute taastuvenergia võimsuste rajamiseks kindlasti potentsiaali ning järelikult tasus selle koostootmisjaama rajamine koos pelletitehasega ära, kui Nelja Energia otsustas selle rajada. Soovime neile edu.

Läti on pindalalt mõnevõrra suurem kui Eesti ja metsamassiivi on neil samuti piisavalt, lisaks on neil äriskeem teistsugune kui Eesti Energial.

pealselt 150euroselt tonnihinnalt kukkus turuhind lausa 100 euro juurde. Kuna aga lähenemas on 2020. aasta ehk Euroopa Liidu taastuvenergia eesmärkide verstapost, peavad riigid oma taastuvenergia lubadused teoks tegema. Seetõttu on Euroopasse Kruusi sõnutsi kerkimas hulk suuri biomassil töötavaid elektrijaamu. "Vanad söejaamad ehitatakse ümber nõnda, et need saaksid kasutada pelletite ja kivisöe segu. Biomassilt toodetud energia saavad riigid aga kanda enda taastuvenergia statistikasse," selgitas Kruus.

Omahinna ja tootmiskulude poole pealt on tuttuue tehase toodang valmis kõigi konkurentidega rinda pistma, kinnitas Kruus. "Kuna meil on tänavu tootmise optimeerimise ja võimsuse tõstmise aasta, siis praegu ta veel sellel tasemel ei ole. Kuid me näeme, et trend on väga hea," kommenteeris ta.

Euroopa pelletiturgu valitseb Eesti üks viimase aja edukamaid ettevõtteid Graanul Invest – kontserni tootmisvõimsus ulatub 2,3 miljoni tonnini aastas. "Turg on väga konsolideerunud," möönis Kruus, kuid lisas, et see on nende elu lihtsamaks teinud. "Ostja tahab alati alternatiivi saada – keegi ei taha sõltuda ühest suurest tegijast," möönis ta.

Laienemine juba kindel

Pelleti hind on tõusuteele pööranud ning Kruusi sõnul on neil juba olemas ka vastvalminud tehase laiendamisplaan. "Jämedalt võib öelda, et praktiliselt topeltvõimsusel töötav tehas," avaldas ta. Tehase tootmisvõimsuseks on hinnatud vähemalt 120 000 tonni pelleteid aastas ning enamik toodangust on plaan müüa just Euroopa turule.

"Koostöö partnerite ja kohaliku meeskonnaga laabub suurepäraselt ning oleme investeeringuga rahul," sõnas Kruus ja lisas, et Lääne-Lätisse Brocenisse rajatud koostootmisjaama testifaas kulges edukalt. Esimesed pelletid tulid liinilt aasta algul ning praeguseks on esimesed tellimised täidetud.

2015. aasta suvel nurgakivi saanud jaama tootmisvõimsus on 3,98 MW. Aastas plaanib tehas toota 30 000 MWh elektrit, mida müüakse Balti ja Skandinaavia turgudel. Jaamas nii-öelda lisaproduktina tekkiv soojusenergia (15,9 MW) kasutatakse ära pelletite tootmiseks. Koostootmisjaamas leiab tööd 35 inimest.

Ühe ajastu lõpp

Lähitulevikus on ettevõttel eesmärk arendada ka Hiiumaa rannikule planeeritud meretuulepargi projekti ning võimalusel teha pakkumine kohtuvaidluse keskmes Tootsi tuulepargi omandamiseks. "Hea meelega osaleksime Tootsi subsiidiumi vähempakkumisel. Tootsi on meile väga oluline," avaldas Kruus.

Tasapisi tegeleb ettevõte ka uute projektide ettevalmistamisega. "Ühtegi kuupäeva, millal kopp maasse lüüakse, veel välja käia ei ole," märkis ja ta lisas, et näiteks ootavad nad seda, milliseks kujuneb aasta lõpul või järgmise aasta algul kinnituse saav Leedu energiastrateegia.

"Mõnes mõttes ongi kogu taastuvenergiaturul üleminekuperiood. Fikseeritud subsiidiumi ajastu on läbi ja algamas uus, osaliselt turupõhine ajastu. Koos sellega ka aga Euroopa jaoks järgmine ehk *post*-2020 taastuvenergiaperiood. Käed rüpes me ei oota," lubas Kruus.

TEHNOLOOGIA

Eesti digilahendused jõuavad kosmoseagentuuri

Euroopa Kosmoseagentuur (ESA) valis Eesti ühe liikmesriigina välja juhtpartneriks, kellega koostöös hakkab ESA digiteerima oma administratiivseid protsesse. Teisipäeval allkirjastasid ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo ning ESA peadirektor Jan Wörner ühiste kavatsuste protokolli.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo ütles, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ja e-riik on valdkonnad, kus me tunneme end hästi.

"Eesti on väga rahul, et saab oma kogemust ESA-le jagada ja panustada nii organisatsiooni arengusse. Loodame, et Eesti IKT-lahendused aitavad ESA-l muutuda efektiivsemaks ja tänu sellele jõuavad kosmosetehnoloogia rakendused kiiremini ja laialdasemalt maapealsesse kasutusse," lausus Palo.

> **Saame ESA-le pakkuda küberturbealast nõustamist ja meie ettevõtted saavad pakkuda agentuurile oma digitaalseid lahendusi.**
>
> **ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve Palo**

Minister täpsustas, et Eesti hakkab andma nõu, kuidas ESA kui organisatsioon võiks end digitaliseerida ning ESA soovib selleks Eestist värvata vähemalt kaheks aastaks kaks eksperti: e-riigi lahenduste eksperdi ja IT-juristi.

Turvanõu

"Saame ESA-le pakkuda küberturbealast nõustamist ja meie ettevõtted saavad pakkuda agentuurile oma digitaalseid lahendusi," selgitas Palo.

ESA peadirektor Jan Wörneri jaoks oli see esimene kord anda Eesti e-residendina kehtiv digitaalne allkiri. Palo ja Wörner kohtuvad Eesti eesistumise raames toimuval ELi-ESA kosmoseministrite mitteametlikul kohtumisel 7. novembril Tallinnas.

Edusammud said kinnitust

Allkirjastatud ühiste kavatsuste protokoll konstateerib Eesti edusamme digitaalühiskonna ja e-riigi arendamisel ning ESA huvi kasutada Eesti kogemust.

Kokkuleppe sõlmimine näitab jätkuvat huvi vastastiku kasuliku koostöö vastu e-riigi, avaandmete, digitaalse allkirjastamise ja küberturvalisuse teemadel.

ITUUDISED.EE

KONVERENTS

SmartLog Pilot 1:

BLOCKCHAIN

Taking Logistics to 4.0

21. juunil 2017 Muuga Sadamas

Esitleme SmartLogi poolt eksportkonteinerite laadimis-, tollimis- ja eelveoprotsesside jälgimist plokiahela vahendusel reaalajas. Päeva jooksul tutvustatakse põhjalikult plokiahela tehnoloogia olemust ja SmartLogi platvormi ja arutletakse plokiahelate kasutusvõimaluste ja nende poolt pakutavate eeliste teemadel.

NB! Töökeeleks on inglise keel (ilma tõlketa).

AGENDA

09:30 Registration and Morning Coffee

10:00 Introduction of the Agenda and Format
ILLIMAR PAUL, Managing Partner, Sensei OÜ, SmartLog Field Leader

10:15 Priorities of the Interreg Central Baltic Programme and expectations to the SmartLog project
IVO VOLT, Project Manager (Transport), Interreg Central Baltic

10:40 SmarLog: Proof of Concept project for IoT blockchain solution in logistics industry
MIKA LAMMI, Digitalization and IoT Manager, Kouvola Innovation OY, SmartLog Project Manager

11:05 SmartLog IoT blockchain platform v0.2
MAURI KASKI, Business Director, eServices, Propentus OY, SmartLog blockchain developer

11:30 Coffee Break

12:00 LIVESoft Single Window solution
OJARI PAAS, Founder & CEO, Live Technologies OÜ

12:30 Transiidikeskus Single Window solution
DMITRI KOTJAHHOV, Project Manager, One Center

13:00 Ecofleet GPS based fleet and team management solution
MATIS INDOV, Export Director, Ecofleet Eesti OÜ

13:30 Lunch

14:30 Blockchain ensuring network integrity and tracking data securely throughout supply chains
PRIIT ANTON, Program Manager, Guardtime

15:00 Will blockchain bundle logistics Single Windows into a Single Ecosystem?
TÕNIS HINTSOV, Chairman of the Board, PROLOG. Leader of the Estonian Single Window Initiative.
HEITI MERING, Business Development Manager, Tieto Estonia AS

15:30 MobiCarnet
LAURI LUSTI, MobiCarnet Project Manager, ERAA

16:00 Coffee Break

16:20 Seeing beyond the blockchain hype
TAAVI KOTKA, VP of Sales in Plumbr, engineer, Former Estonian Government CIO

16:50 Discussion Panel: "Will blockchain take the logistics to 4.0?"
TAAVI KOTKA, TÕNIS HINTSOV, MIKA LAMMI
INNAR LIIV, PhD, Cyber Studies Visiting Research Fellow, University of Oxford, Associate Professor (Data Science), Tallinn University of Technology

17:30 Conclusions about the SmartLog Pilot1 Live

Soodushind kuni 16. juunini 169 EUROT + km (202,8 eurot km-ga)
täishind alates 17. juunist 199 eurot + km (238,8 eurot km-ga).
Piletid: www.logistikauudised.ee või pood.aripaev.ee

TALLINNA SADAM Heade sõnumite sadam
Interreg Central Baltic
SmartLog blockchain logistics
European Union European Regional Development Fund
Koostööpartnerid:
Logistikauudised.ee
Äripäev

ALKOHOL

Kuidas veiniturul läbi lüüa?

Kuigi väikseid tegijaid on Eesti veiniturul meeletult palju, valitsevad seda siiski suured maaletoojad. Võtmekohad läbimurdeks on õige sihtgrupi leidmine ja e-turundus.

LENNART KÄÄMER
kaasautor

▲ **Restorani Leib Resto ja Aed omanik Kristjan Peäske leiab, et restoranid võiksid omale sobiva veinivaliku ise sisse osta.** FOTO: TERJE LEPP

Veiniturul läbilöömiseks jääb restorani Leib Resto ja Aed omaniku ja peasommeljee Kristjan Peäske sõnul originaalsetest lahendustest ja unikaalsetest tootevalikutest üksinda vajaka.

"Ikka leidub neid, kes maitsevad korra Itaalias head veini ja arvavad, et selle Eestisse toomine paneb raharattad käima. Tegelikkuses löövad turul läbi professionaalid, kes teavad, mida nad teevad," nentis Peäske.

Vinosfair on üks näide asjalikust väiksest kaubamärgist. Seitsmeaastase kogemusega vahendaja varustab Eesti vinoteeke, veinipoode ja restorane Hispaania 16 veinipiirkonna toodanguga, Katalooniast Galiciani ja Navarrast Malagani.

"Alustamine on keeruline ja aega ning kannatust nõudev. Sihtgrupi leidmine ongi võtmeküsimus. Lohutuseks võib öelda, et ka edaspidi ei lähe lihtsamaks," naljatles juhataja Maret Reimann.

Restoranid ja jaeketid impordivad ise

Väikeettevõtete jaoks ahendab võimalusi ka see, et suur osa maaletoojate kasumist tuleb jaemüügist. Restoranidesse jõuab kogu veinimüügi mahust väike osa.

Eesti ühe tuntuma veini ja kange alkoholi maaletooja Dunker Estonia tooteportfelli kuuluvad tuntud tarbeveinid Gran Castillo, Franz Hoffner ja populaarne Dreamer. Aastas müüb ettevõte *ca* 3 miljonit liitrit veini, restoranidesse müüdava kauba osakaal jääb 5 protsendi piirimaile.

"Suurte vahendajategi troonid on kõikuma löönud," ütles Dunker Estonia tegevjuht Arvo Kask. "Viimastel aastatel on jõuliselt kasvanud jaekettide enda importitud alkohoolsete jookide hulk. Pole midagi imestada, kui peagi saab Eesti suurimaks napsuimportjaks hoopis Maxima või Coop."

Trend osa veinivalikust otse tootjalt hankida kasvab ka restoranide seas, näiteks talitab nii Leib Resto ja Aed.

See tähendab küll suuremat ettevalmistööd – laoruumide olemasolu, nende pidevat korrashoidu ja asjatundlike sommeljeede palkamist. Teisalt annab võimaluse erinäolise joogivaliku pakkumiseks ning võimaldab õige planeerimise korral restoranile ka paremat marginaali.

"Asjatundmatus veinimaailmas sunnib teatud restorane klammerduma suurte maaletoojate külge. Viimastele meeldib aga valikut suunata ja nii kipuvadki eriilmeliste toidukohtade veinikaardid korduma. Lisades menüüsse ise maaletoodavaid veine, saab luua toidukohale eriomase identiteedi," selgitas Peäske uusi arengusuundi.

Veebiturunduse võimalused kasutamata

See ei tähenda, et väikestel tegijatel turule üldse asja pole. Vinosfairi juhataja Maret Reimanni väitel on kokkupuude veinimaailma või toitlustusega enne oma ettevõttega alustamist teretulnud, kuid mitte vältimatu eeldus. Asjatundlikkus annab lihtsalt selged eelised nii kaupade sisseostmisel kui ka edasimüümisel.

Peale selle tuleb turul toimuvaga pidevalt kursis olla, kasuks tuleb ka erialaliitu kuulumine.

Kui ehitada äritegevus üles mitmekülgseks, osaleda koolitustel ja rõhutada igakülgset kultuurset ning teadlikku veinitarbimist, on see edu alus.

"Veinigurude tunnustus on vajalik, kuid nende usaldust on raske võita. Veinikultuur on mitmekihilisem, kui pealtnäha paistab. See hõlmab geograafiat, geoloogiat, klimatoloogiat, ajalugu, loodusteadusi, gastronoomiat ja mida kõike veel. Sellesse süvenemine nõuab suurt pühendumist," rõhutas Reimann.

Dunker Estonia juht Arvo Kask soovitas väikevahendajatel püüda mitte masstoodanguga sammu pidada, vaid leida huvitav nišitoode ja see oskuslikult kindla sihtgrupini viia.

Peale selle on täiesti toores siinse alkoholimüügi e-kaubandus. Samas on välja arendatud väga hea pakiautomaatide võrgustik ja lihtsad makselahendused.

"Internetiturundus on võrreldes traditsioonilise reklaamimaastikuga alkoholi vallas oluliselt vähem reguleeritud, rääkimata sotsiaalmeedia võimaluste ammendamatust kasutamisest. Uuele alustajale on nii turunduse kui ka sihtgrupiga suhtlemise mõttes käes palju erinevaid tööriistu," julgustas Kask.

55

protsenti täiskasvanud alkoholitarbijatest jõi 2015. aastal veine, selgub alkoholi aastaraamatust 2016.

Sommeljeed kui tänapäeva rokkstaarid

Restoranile äratuntava kuvandi loomiseks vajalik veinivalik nõuab peenetundelist maitsemeelt. Sestap on professionaalsed sommeljeed nii Eestis kui ka mujal maailmas väga hinnas.

Tihti langetavadki restoranide külastajad oma otsuse, usaldades täielikult asjatundja soovitusi. See näitab omakorda, et iga toitlustuskoht saaks teeninduskvaliteeti parandades anda panuse kohaliku veinikultuuri arengusse ja koos sellega oma kasumit suurendada.

"Head sommeljeed on tänapäeva veinimaailmas nagu rokkstaarid, kellele nimekad restoranid jahti peavad ning kes oma veiniretkedel laias maailmas reisida saavad," sõnas restorani Leib Resto ja Aed omanik ja peasommeljee Kristjan Peäske.

Eestis on võimalik sommeljeeharidust omandada ainult Eesti Sommeljeede Erakoolis, mis kuulub Eesti Sommeljeede Assotsiatsioonile. Tegemist on täiskasvanute täiendkoolitusega, kus õppurid pühendatakse peale veinimaailma ka õlle, siidri, tee ja kohvi saladustesse.

> **"Head sommeljeed on tänapäeva veinimaailmas nagu rokkstaarid, kellele nimekad restoranid jahti peavad ning kes oma veiniretkedel laias maailmas reisida saavad.**
>
> **Kristjan Peäske**

"Sommeljee pole tänapäeval vaid veini- ja kange alkoholi spetsialist, vaid kõikide jookide tundja," selgitas kooli direktor Ene Ojaveski.

Eestis pakutav haridus on maailmatasemel

Kursuste koostamisel on aluseks võetud Londonis paikneva jookide koolitaja The Wine and Spirit Educational Trust põhimõtted. See tagab, et siinsed sommeljeed saavad maailmas nii-öelda rääkida sama keelt mis selle tunnustatud haridusasutuse lõpetajadki. Koolituse kõrget taset näitab mitu välisriikides edukalt tööd leidnud eestlast, olgu Austraalias, Tasmaanias, Norras, Luksemburgis või Saksamaal.

"Tasmaania ühes tippkuurordis on viimased aastad ainult eestlasest sommeljee olnud ning kui eelmise aeg läbi saab, paluvad nad just meilt abi uue leidmiseks. Nii on seal juba kolmas meie sommeljee tööl," tõi Ojaveski näite.

Selleks, et rahvusvaheliste standarditega lõimuda, on tulevastele sommeljeedele kooliprogrammis ette nähtud ka reis mõnele veinimaale. Õppurid külastavad siis paari-kolme veinimõisa, tutvuvad istanduste ja keldritega ning kuulavad staažikamate veinimeistrite seletusi valmistamisprotsessi nüansside kohta. Ka kooli lektorid täiendavad ennast mööda maailma rännates.

MAKSUD

Vene poliitik Eesti valitsusele: vaadake enda taskud üle

JAROSLAV TAVGEN
jaroslav.tavgen@aripaev.ee

"Kõigepealt lahendage ära enda ebaefektiivsuse põhjused, alles siis minge kodanike ja ettevõtjate tasku kallale," manitses Vene poliitik ja Venemaa energeetikaministri endine asetäitja Vladimir Milov Eesti valitsust.

Äripäeva venekeelne väljaanne Delovõje Vedomosti küsis Vene majandustegelaselt ja poliitikult, mida tema põhimõtteliselt arvab tarbimismaksudest – pidades silmas uue rahandusministri Toomas Tõniste pakutud ideed suurendada riigieelarve aukude lappimiseks protsendi võrra käibemaksu.

"Ma leian, et tööjõumaksud on kurjast. Need pidurdavad tulu kasvu ja nuumavad varimajandust," ütles Milov. "Sellised maksud peab miinimumi viima. Käibemaks on selles mõttes palju neutraalsem ega kanna endas vahetut kahju."

Venemaa opositsioonipoliitik Vladimir Milov ei pea käibemaksu tõusu nii halvaks kui näiteks tööjõumaksude suurendamist. FOTO: EPA

Lihtsam süsteem on parem

Milov märkis, et Eestis on küll Euroopa Liidu üks madalamaid käibemaksumäärasid – vaid viies riigis on see madalam –, kuid selle tõstmises pole midagi head.

"21% on tegelikult piir. Aga ma mõistan, et see idee käidi välja vastukaaluks plaanile tõsta paljusid teisi makse. Iseenesest on see arukas, sest on etem, kui maksusüsteem on lihtsam," lausus ta.

"Minu jaoks on aga range reegel: enne kui hakata rääkima maksutõusust, peab olema kindel, et olete 100% üle vaadanud ja kärpinud ülearused riiklikud kulutused. Kõigepealt lahendage ära enda ebaefektiivsuse põhjused ja alles siis minge kodanike ja ettevõtjate tasku kallale," ütles Milov.

> **Enne kui hakata rääkima maksutõusust, peab olema kindel, et olete 100% üle vaadanud ja kärpinud ülearused riiklikud kulutused.**
>
> **Vladimir Milov**

2002. aastal energeetikaministri asetäitja olnud Milov juhib Venemaa ühiskondlikku liikumist Demokraatlik Valik ning on üks liikumise Omavoli ja Korruptsioonita Venemaa Eest asutajaid. Ta on ajalehe Vedomosti kolumnist ning avaldanud analüüse Venemaa energeetikapoliitikast, samuti kriitilisi uurimisraporteid Venemaa võimude tegevuse kohta Vladimir Putini valitsusajal.

IT

Soome valitsuspartei kaotas minutitega oma domeeni

Soome ajaleht Kauppalehti kirjutas tragikoomilisest juhtumist, kuidas sel nädalal Soome valitsuskoalitsiooni päästnud põlissoomlastest lahkunud poliitikud kaotasid laiskuse tõttu oma uue rühmituse domeeninime.

Nimelt teatas sel teisipäeval paarkümmend põlissoomlasest ministrit ja parlamendiliiget, et lahkuvad uue juhi saanud erakonnast ja loovad uue parlamendirühma nimega Uusi Vaihtoehto (Uus Valik). Selle nime all ollakse edasi ka Soome valitsuskoalitsioonis.

Paraku ei kuulu neile domeen www.uusivaihtoehto.fi, mida uus rühmitus võiks tahta kasutama hakata.

Nimelt registreeriti see aadress teisipäeval kell 13.27 IT-firma Onsight Helsingi juhi Antti Roine nimele. Parteist lahku löönud teatasid uuest parlamendirühmast samal päeval kell 13.

> **27**
>
> **minutiga jäi Soome uus parlamendirühm Uus Valik omanimelisest domeenist ilma.**

IT-spetsialist viskas nalja

"Jah, mina selle just ära registreerisin," rääkis Roine. Tema sõnul pole ajend poliitiline, vaid tegu on õppeotstarbel tehtud tembuga.

"Mõtlesin, et see on hea näide koolitusteks, naljakas anekdoot, mida saan rääkida. Tegemist on väikse asjaga, mis maksab 10 eurot ja kulutab vaid paar minutit, kuid jääb tihti inimestel märkamata," lausus ta domeeni registreerimist silmas pidades.

Roini sõnul ei taha ta Uut Valikut kiusata. "Kui Soini (Soome välisminister, põlissoomlaste endine juht Timo Soini, kelle juhtimisel uus parlamendirühm loodi – toim) helistaks, soostuksin läbi rääkima selle müümise üle," ütles ta.

Domeeni unustavad registreerimata ka paljud firmad. Niisamuti unustatakse nime guugeldada.

"See on viga, mille parandamine võib kalliks minna, kui peab näiteks muutma ettevõtte nime," märkis Roini.

Ta juhtis tähelepanu, et Uue Valiku rootsikeelne Nytt Alternativ on endiselt vaba.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMENTAAR

Paaniline visklemine

SIRJE POTISEPP
toiduainetööstuse liidu juht

Valitsuse tegevus maksupoliitika alal on paaniline ja ebamäärane visklemine riigieelarve täitmise nimel ettevõtjate usaldusse kaotamise hinnaga.

Kui 21 ettevõtlusorganisatsiooni kirjutavad ühiselt alla pöördumisele riigikogu erakondade poole ning ettevõtlusminister nimetab seda täiesti normaalseks, siis on see kas hale paanika peitmise katse või selge rumalus.

Tugev majandus vajab eelkõige stabiilset keskkonda, kuid pragune valitsus on teinud viimased kuus kuud kõik selleks, et ebakindlust suurendada. Veelgi enam – paistab, et mõni valitsuse liige on võtnud suisa eesmärgiks ühe sektori – Eesti joogitööstuse – hävitamise. Kuidas teisiti selgitada seda, et hoolimata teiste riikide negatiivsest kogemusest ja piiriülese kaubanduse suurenemisest on jäänud kõik toiduja joogitööstuse argumendid alkoholiaktsiisi ja magustatud jookide aktsiisi kohta hüüdja hääleks kõrbes.

Lausa küünilisena mõjub aga uudis, kuidas valitsus kehtestab piimajookidele maksu selleks, et nende maksust vabastamist taotleda. Toiduliit rääkis juba kaks aastat tagasi, et ei saa maksustada vaid üksikuid tooteid, sest see on ELi õigusega vastuolus.

KOMMENTAAR

Teekond eikuhugi

ÜLO MATTHEUS
kirjanik, Vabaerakond

Jüri Ratase juhitud keskerakondlik valitsus ilmutab uusi jooni, mis varasematel valitsusel on puudunud. Üldistatult võiks seda nimetada kollektiivseks vastutamatuseks.

See nähtus oli omane ühele varasemale ühiskonnale, kus kõik oli kollektiivne, ja kuna kõik oli kõigi oma, siis polnud ka õiget vastutajat.

Nüüd on taas platsis nii kollektiivsus kui ka vastutamatus. Kõige selgemini ilmutas see end viimati rahandusminister Sven Sesteri kaitseks antud lausungitest nii valitsusjuhi kui ka teiste koalitsioonipartnerite poolt, et valitsuse poliitika, sh eelarve- ja maksupoliitika, on ühine ja selle eest vastutab kogu valitsus, mitte Sester üksi. Kuna kavandatud maksupoliitilised muudatused on ilmselgelt halvad, need destabiliseerivad maksu- ja ettevõtluskeskkonda, suurendavad maksukoormust, siis on valitsuse poolt vaadates hea, kui nende eest vastutavad kõik koalitsioonipartnerid ja mitte ükski erakond eraldivõetuna.

Ehk siis keegi just nagu ei vastutagi, ja kui, siis koalitsioonilepe, mis on mingisugune kompromiss, mis ei kuulu kellelegi.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Maksupoliitikat ei ole

Raske on kirjutada asjast, mida pole, ja valitsuse maksupoliitika on üks selline.

Selle asemel on kulupoliitika, millest on raske kirjutada rohkem kui sõna "rohkem", sest muud loogikat seal pole, ja näivuse poliitika – kuluridade esitamine loona seisaku murdmisest, majanduse elavdamisest ja ettevõtluse käimatõmbamisest. Tõde seda ei piira, sest valija ei oota neilt erakondadelt majanduses ega rahanduses autoriteeti ega ekspertiisi, kõigi puhul ollakse aga harjutud vasakpopulismiga.

Rahandusministri erakonnas seisneb see madalapalgalisuse subsideerimise kinnisidees ning näiteks panditulumaksus, sest kõik ju teavad, et kapitalistid ja pangad on alati raha ära viimas. See kaitseb parteid ka Eesti Panga ja ettevõtjate kriitika eest.

Et valitsus otsustav saaks paista, tõi Sven Sester valitsusse idee, et otsuste vahel ei pea enam valima, kui tühistada eelmiste valitsuste suur südametunnistusotsus, et uued maksud ja üle jõu kulutamine on tabu. Rahandusministrid on erakondade kulusoove täitma pidanud alati, aga Sesteri jaoks pole selles loogikat ega piire, ta on nagu Jevgeni Ossinovski, kes liitus huvigrupi streigiähvardusega iseenda ja valitsuse vastu.

Sester tõi eelarve- ja maksukaose, eelarvereegli tühistamise kui külluse allika, pühkis tolmu korraga kõigilt seni tõrjutud mõttepoegadelt uutest maksudest ja esitas ka riigieelarve strateegia, mis rikub nii jätkusuutlikkuse põhimõtet, kehtivat eelarvepiirangut kui ka ELis antud eelarvelubadust. Selge, et ei Ratas, Palo ega Simson ole majanduses väitlejad.

Toomas Tõniste ei paista arugi saavat, kuhu sattus. Vaatamata oma erakonna traagilisele allakäigule ja valijate pettumusele kiidab ta nii Keskerakonnaga valitsusse minekut kui ka julgeid maksumuutusi, samas kinnitab, et maksusüsteem peab olema stabiilne. Siis kritiseerib maksudega mängimist, et seda kohe ise vormistama hakata, lubab käibemaksu tõusu, mis lihtsalt pidi juba enne õhtut saama vastulöögi. Nagu poleks värske esimees Seeder just eelarve ja maksude teemal pooltühja üritanud.

JÜRGEN LIGI
riigikogu liige, Reformierakond

> **Toomas Tõniste ei paista arugi saavat, kuhu ta sattus.**

Tõniste ei taipa, et maksutõusude taga on mõttetu ja katteta kuluralli ega näe selle tagajärgi. Ainuüksi Eesti lõdvendatud reegli rikkumine, aga ka ELis lubatu mittetäitmine ähvardab teda veelkordse oma sõnade söömisega.

Tõniste on kiitnud ka Partsu mune, kuigi 500eurose miinimumi puhul pole selgitust, kust see number võeti, et seda nui neljaks saavutada. Iga IRLi mõtlev liige peaks häbenema, et majanduse veduritelt võeti riikliku koormiseta tuluosa ära, et maksuvabastus ei jõua vaesemateni ja mis suunas liigub ühiskond üldiselt, kui üle kolmandiku kodanikest ei tea enam tulumaksu olemasolust, ega laeku seda maaomavalitsustele.

Meie maksame arved

Valitsuse kulupoliika on eufemistlik. IRL lubas mitte kehtestada astmelist tulumaksu, mistõttu tuli astmeliselt kaduv maksuvaba miinimum. Automaksu on kehtestatud keskkonnalõivu nime all. 500 eurot maksuvabalt saavad ainult keskmised tuludetsiilid.

Sotsiaalpoliitikat maksuvabastusega ei tee, tarbimise ergutamine keskmistes tuludetsiilides on mõttetus ka majanduspoliitiliselt. Sotsiaalmaksu lae asemel saime 1% sotsiaalmaksu lisaks ja maksuvaba miinimumi äravõtmise. Saime pakendimaksu, mis keskkonnasäästult jääb mõjuta, koormab aga tarbetult neid, kellel pole pakendit valida, et kaupa säästa.

Magusamaks kehtestati justkui ülekaalulisuse pärast, aga taas ilma seoseta õilsa eesmärgiga, ainult 1,5% kaloritest ja mõnekümnendikule süsivesikutest, ent ka jogurtitele ja mahladele.

Aktsiisid on üldiselt moraalsed maksud, ent nendega keerati Sesteri vedamisel vint tõenäoliselt üle juba eelmises valitsuses, ja diisliaktsiisi külmutamine oli mõistlik. Nüüd keerati aga lahjale alkoholile topelt, ELi kõrgeimad aktsiisid, ehkki alkoholi tarbimine kukub kiiresti.

Teene tehti viinale, Lätile ja Soomele Eesti kaubanduse, tootja ja riigitulude arvel, et saada illusoorne kate oma kuludele. Transiitvedude maksuvaba koormus Eesti teedele on kindlasti probleem. Aga lisamaksu saavad 80% ulatuses just Eesti autod, kes makse niigi siin maksvad, ja juba alates 3,5 tonnist. Pangamaksuga on olnud sarnane lugu, lubati, et pangamaksu ei tule, aga kehtestati pankadele eraldi tulumaks.

Üksikute maksude asemel peaksime rohkem keskenduma sellele, et need tulevad arulagedast kulutamisest ja võlgu elamisest, seega ennetama neid juba eos.

Peaksime meelde tuletama ka maksusüsteemi stabiilsuse, lihtsuse, atraktiivsuse ja veel mitut põhimõtet. Kummastki ei räägi ei kulutamisega praalijad ega huvigrupid, keda maksustatakse.

Nii olemegi saanud edasitagasi-otsused, muutused kui eesmärgi omaette ja "keskmise struktuurse tasakaalu", kus kulud teeb üks valitsus üle jõu ja arveid maksvad kõik teised.

KOMMENTAAR

Keskparteid rünnatakse kadedusest

Jagan Indrek Neivelti seisukohta, et sügisel ametisse astunud valitsuse peamine teene on selles, et seisev vesi pandi liikuma ning Tema Pühadus reformierakondlik maksusüsteem võeti arutusele/muutmisele.

Kui Reformierakond üritas riiki juhtida nagu ettevõtet, siis nüüd püütakse esiplaanile seada ühiskonna vajadused. Riik ei pea teenima mitte kasumit, vaid oma rahvast.

Eelarve kulude poolel on võimukoalitsioon teinud julgeid ja hädavajalikke samme, mis tõepoolest väärivad poliitika nime: tulumaksuvaba miinimumi ja peretoetuste märgatav tõstmine ning täiendava raviraha leidmine eelarvesse. Samas lisatulude leidmisel nende otsuste katteks on valitsus jäänud kinni peenhäälestusse – otsitakse kümmet miljonit siit ja teist kümmet sealt. Ka siin oleks tulnud tegutseda märksa kindlameelsemalt ning leida eelarvetulude katteks lihtsamaid ning arusaadavamaid lahendusi.

JUHAN KIVIRÄHK
sotsioloog

> **Riik ei pea teenima mitte kasumit, vaid oma rahvast.**

Ratasel pole kerge

Jüri Ratase olukord korraga valitsust ja Keskerakonda juhtides pole kadestamisväärne. Sellist suurt organisatsiooni nagu Keskerakond ühe päevaga ei muuda, ei muuda ka mitte aastaga – tuleb toime tulla selliste inimestega ja sellise erakonnasisese poliitkultuuriga, nagu see hetkel on.

Siiski on erakonna käitumismustris juba toimunud tähelepanuvääne muutus. See kiirus, millega Keskerakond seekord patustajatest vabanes, oli muljetavaldav. Juba sama päeva õhtul pärast ebaõnnestunud NATO-teemalise sõnavõtu päevavalgele tulekut oli Mihhail Korb ministriametist prii, samamoodi käis käsi korruptsioonisüüdistusega kinni peetud Arvo Sarapuul. Säärast otsustavust ei ole Keskerakond varem üles näidanud. Me ei kuulnud enam juttu, et ollakse puhtad nagu prillikivid või et teistel erakondadel on hingel hoopis suuremad patud.

See muidugi ei tähenda, nagu oleks Ratas suutnud erakonnas korruptsioonilohe seljatada. Inimesi, kellele on omane käsi-peseb-kätt-tüüpi poliitika tegemine, on erakonnas veel rohkesti. Kõige keerulisem on kahtlemata olukord Tallinna linnas, kus Keskerakonna ainuvõimu all on korruptiivne kultuur aastaid vohanud. Tallinna maksumaksjale oleks kindlasti kõige parem lahendus see, kui sarnane pööre, mis toimus valitsuse tasemel eelmisel sügisel, toimuks sel sügisel linnavõimu juures – oleks viimane aeg liiga pikaks ajaks ainuvõimu nautima jäänud Keskerakond võimult tõrjuda või ainuvõimust ilma jätta.

Mis puudutab Keskerakonna süüdistamist venemeelsuses, siis sellega oleksin ma ettevaatlik. Eesti poliitikas kiputakse tihti alavääristama venekeelsete valijate hääli, otsekui oleks midagi kuritegelikku selles, kui keegi poliitikas selle märkimisväärselt suure ja olulise valijate grupi huve esindab. Sellega, et mitte kõik, mida räägivad ja teevad Yana Toom, Mihhail Kõlvart, Olga Ivanova jt Keskerakonna poliitikud, Eesti poliitilise *mainstream*'iga kokku ei kõla, tuleb lihtsalt leppida. Nemad esindavad oma valijate häält.

JUHTKIRI

Ümmargusest mullist sai ümmargune null

Äripäev leiab, et arvamusliidrite ja ettevõtjate hävitav hinnang valitsuse tegevusele on pigem adekvaatne kui liiga karm.

Tunnike enne seda, kui riigikogu rahanduskomisjon andis teada uue maksupaketi lõplikust kokkusaamisest, ilmus Äripäeva veebis esimene osa arvamusuuringust pealkirjaga "Hinnang maksupoliitikale: hävitav". Uuringu teised osad ilmusid Äripäeva veebis eile ning lühendatud kujul paberlehes.

Ettevõtjate ja arvamusliidrite hinnang valitsuse tegevusele näitab, et Reformierakonna võimult tõrjumise joovastus on asendunud valusa pettumusega Keskerakonna juhitava valitsuse poliitikas – õigemini selle puudumises. Valitsuse maksupoliitikat iseloomustatakse sõnadega täielik absurd, vastandlikud tõmblused, maksudega käkerdamine, igavene jama, ebamäärane visklemine, abitu lahmimine jts, paljud küsitletud ütlevad otsesõnu: maksupoliitikat lihtsalt pole.

Mõjukas hinnang

Selle karmi hinnangu andja on Eesti vaimne eliit: arvamusliidrid, juhid ja ettevõtjad, kelle poole Äripäev pöördus. 350 küsitletust vastas ajalehe küsimustele lühemalt või pikemalt ligemale sada tuntud ja mõjukat nime. Valdavalt leidsid nad ka, et Keskerakond pole kaugeltki suutnud oma korruptiivse minevikuga lõpparvet teha. Samuti peetakse ebaõnnestunuks vene ja eesti valija lähendamist, mis võiks ju olla just kõige edukamalt vene hääli toonud erakonna ülesanne.

Vastupidi, Keskerakonda nähakse lõhe süvendajana ning ei usuta, et sõnumid eesti- ja venekeelsele valijale võiksid ühtlustuda. Ümmargust juttu armastaval ja Keskerakonda juhtival Jüri Ratasel on, mille üle mõelda: ümmarguse jutu hinne kipub olema ümmargune null.

Valimistest valimisteni

Äripäeval ei jagu peaministri partei jaoks teab kui palju kaastunnet. Leiame, et hinnang on pigem adekvaatne kui liiga karm. Põhjusi, miks valitsuse tegevus on olnud nii vastuoluline, konarlik ja amatöörlik, on mõistagi mitu. Esiteks on pikad opositsiooniaastad kahandanud erakonna vaimset kapatsiteeti: üks asi on opositsioonis istudes kuulutada, kui halvasti kõik on – hoopis teine ise paremini teha, kandes valitsusvastutust. Valitsemist õpitakse n-ö käigu pealt ja ränkade vigade hinnaga.

Ent see on vaid kõigest pool kogu murest. Suurem häda seisneb selles, et valitsusel puudub absoluutselt igasugune pikaajalisem vaade. See omakorda pole aga enam üksnes Keskerakonna probleem – samamoodi suhtus valitsemisse ka Reformierakond. Võimule saades saab eesmärgiks võimul püsimine ja võimalikult hea tulemuse tegemine järgmistel valimistel – olgu need järgmised siis parasjagu kas kohalikud, riigikogu, europarlamendi või presidendivalimised. Nii valimislubadusi kui ka koos nendega maksumaksja raha jagatakse selle ja üksnes selle ühe sihiga.

Eelmist valitsust juhtinud reformierakondlane Taavi Rõivas ütles otse välja, et Eesti ei vaja mingisugust suurt narratiivi. Jüri Ratas on selle koha pealt targu suu üldse kinni hoidnud. Olgu narratiiviga, kuidas on – valitsus ei ole jõudnud isegi mitte Eesti ees seisvate suurte küsimuste esitamiseni, rääkimata neile vastamisest. Kuidas me saame hakkama kahekümne aasta pärast, kui üks makse maksev tööinimene peab ülal kahte mittetöötavat? Mismoodi reformida tervishoiusüsteemi, nii et sinna ei peaks iga paari aasta tagant tuimalt miljoneid sisse toppima, et natukenegi ravirahu saaks? Ja *last but not least*: kui paksu või õhukest riiki me ikkagi saame ja suudame pidada? Valitsuse plaan neis asjus on ümmargune null.

REPLIIK

Lipp lipi peal, lapp lapi peal

Valitsuse poliitika märksõnaks on rabedus ja selge poliitilise visiooni puudumine.

TÕNIS SAARTS
politoloog

Maksupoliitika eesmärk oli tuua rohkem sotsiaalset õiglust. Kuna Isamaa ja Res Publica Liit (IRL) oli selgelt vastu astmelisele tulumaksule, mis oleks senisest enam maksustanud ühiskonna jõukamat osa, siis ainsaks alternatiiviks oligi üsnagi kulukas lahendus ehk tulumaksuvabastus madala- ja keskmisepalgalistele.

Kuna see oli märgiline poliitika, mida sooviti iga hinna eest ellu viia, siis tuli kehtestada eelarveaukude lappimiseks terve hulk teisi makse. Need pakuti käigult välja ja nende põhjendamiseks eriti aega ning veenvaid argumente ei jätkunud.

> **On küsitav, kas valijale jääb meelde kingitus rahakotis või see, et nende uute maksudega oli igavene jama.**

Halvasti seostatud ideed

Mingit seostatud tervikut need maksud ka omavahel ei moodusta (kuidas on omavahel seotud suhkrumaks ja pandimaks – on neil mingi ühisnimetaja, ühine laiem eesmärk, mida nad toetavad?). Tulemuseks on maksupoliitika, mis pole ei vasakpoolne ega parempoolne, vaid lihtsalt kokku lapitud erinevatest üsna halvasti seostatud ideedest.

Selle koalitsiooni puhul on võtmeküsimus, kas valijale jääb meelde pigem see kena kingitus nende rahakotis (ehk siis tulumaksuvabastus) või see, et nende uute maksudega oli ikka igavene jama. Reformierakond ja IRL pingutavad praegu kõvasti, et teostuks just viimane stsenaarium, Sotsiaaldemokraatlik Erakond ja Keskerakond ei ponnista minu meelest just piisavalt, et valijale jääks positiivsem mälestus.

ÄRIPÄEV EETRIS

Miks pidu otsa sai?

Miks ja millistel äripindadel on pidu läbi, sellest tuleb juttu tänases saates.
Selle üle arutlevad BPT Real Estate nõustamisvaldkonna juht Mihkel Pärtel, Kaamos Kinnisvara juht Priit Uustulnd ja Hammerhead OÜ juhatuse liige Allan Kool. Samuti tuleb juttu sellest, miks häid objekte on vähe valida, kuigi raha ning pakutavaid objekte on külluses.
Vestlus on salvestatud ehitusuudised.ee korraldatud kinnisvaraarenduse konverentsil.
Eelmisi ja järgmisi Äripäeva veebiraadio saateid kuula www.aripaev.ee/eetris.
"Äripäev eetris" *podcast*'i saab kuulamiseks tellida iTunesis või mp3-failina alla laadida.

Äripäev eetris

▲ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

6,5

miljoni euro väärtuses võlakirju emiteeris Endover Kinnisvara. Investorid on neid omandanud ligi 6 miljoni eest. Kolme Balti riigi peale osales kokku üle 50 investori.

TURUTARKUSED

Milline pank on investorile parim?

PANE TÄHELE

Tehingu- ja haldustasud on pankade lõikes väga erinevad

	konto avamise tasu	konto haldustasu kuus	tehingutasu
LHV			
väärtpaberikonto			
Balti turg	tasuta	tasuta	3 EUR + 0,2%
Põhjamaad	tasuta	Kuni 30 000 EUR: 0,025%, min 2 EUR. Rohkem kui 30 000 EUR: 0,015% summat ületavalt osalt.	11 EUR + 0,3%
USA	tasuta	Kuni 30 000 EUR: 0,025%, min 2 EUR. Rohkem kui 30 000 EUR: 0,015% summat ületavalt osalt.	11 EUR + 0,3%
LHV Trader			
Balti turg	tasuta	10 EUR + 0,025% + KM	0,2%, min 8 EUR
Põhjamaad	tasuta	10 EUR + 0,025% + KM	0,2%, min 8 EUR
USA	tasuta	10 EUR + 0,025% + KM	0,02USD/aktsia, min 7 USD
Swedbank			
väärtpaberikonto			
Balti turg	tasuta	Eesti: 0,64-4,79 EUR sõltuvalt kogusest. Läti: 0,01%, min 1,6 EUR. Leedu: 0,003%, min 0,64 EUR	0,2%, min 3,2 EUR
Põhjamaad	tasuta	0,01%, min 0,96 EUR	0,2%, min 18,85 EUR
USA	tasuta	0,01%, min 0,96 EUR	0,2%, min 18,85 EUR
kauplemiskonto			
Balti turg	tasuta	0,012%, min 3,2 EUR	0,1%, min 3,2 EUR
Põhjamaad	tasuta	0,012%, min 3,2 EUR	0,15%, min 14,06 EUR
USA	tasuta	0,012%, min 3,2 EUR	0,15%, min 14,06 EUR
SEB			
pangasisene väärtpaberikonto			
Balti turg	tasuta	tasuta	3 EUR + 0,2%
Põhjamaad	tasuta	0,008%, min 1,15 EUR riigi kohta	a) 0,2%+14 (EUR), va AktieTorget ja Soome aksiaturud. b) 0,4 %+14 EUR Rootsi, AktieTorget
USA	tasuta	0,015%, min 1EUR + KM	a) Aktsia väärtus kuni 7,5 USD: 0,015 USD aktsia kohta, b) Aktsia väärtus üle 7,5 USD: 0,2% + 14 EUR
EVK väärtpaberikonto			
Balti turg	1,6 EUR	Eesti: kuni 6500 EUR = 0,64EUR, 6500–65 000 EUR = 2 EUR, Rohkem kui 65 000 EUR = 4 EUR. Leedu: 0,003%, min 0,77 EUR, Läti: 0,01%, min 1,92 EUR	0,2%, min 3,2 EUR
Nordea			
väärtpaberikonto			
Balti turg	tasuta	0,01%, min 1,6 EUR	0,2%, min 3,2 EUR
Põhjamaad	tasuta	0,01%, min 1,6 EUR	0,2%, min 20 EUR
USA	tasuta	kokkuleppel	kokkuleppel

ALLIKAS: MINURAHA.EE

Näiteks väikeinvestor, kes investeerib 10 000 eurot USA ja Kanada börsile, maksab protsentuaalset hooldustasu ainult 1,5 eurot kuus, sest hooldustasu miinimum on USA ja Kanada jaoks ühine.

SEB kommunikatsioonijuht Evelin Allas

Investeerimise teenustasud sõltuvad eelkõige maakleri valikust – see aga tuleks kujundada vastavalt investori strateegiale, selgub pankade tehingutasude võrdlusest.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee
Äripäev

"Investor peab maakleri valikul lähtuma isiklikest asjaoludest: millistel turgudel kaubeldakse, kui suured on üksikud tehingud, kui suur on kogu portfell ja milline kauplemisaktiivsus," ütles SEB kommunikatsioonijuht Evelin Allas. Tema sõnul on aktiivse investori jaoks eelkõige olulised madalad tehingutasud, samas kui pikka aega aktsiaid hoidva investori jaoks on määravamad igakuised haldustasud. Väikeinvestor peab tähelepanu pöörama ka tehinguja haldustasude miinimumidele, selgitas ta.

Peale kauplemisstrateegia mõjutab investeeringu kulukust see, millise riigi väärtpaberitesse investeerida. "Tasud on riigiti erinevad, lähtume põhimõttest, et hinnakirja tasud oleks proportsioonis turgude tegelike kuludega," selgitas Allas ja viitas sellele, et ka haldustasud on riigiti erinevad. "Soovitame investorile lisaks ühekordsetele tehingukuludele võrrelda ka hooldustasu, mis mõjutab investeeringu tootlust pikemas perspektiivis."

SEB trumbiks peab ta muu hulgas konkurentsivõimelisi teenustasusid Põhjamaade turgudel. SEB poole võiks tema hinnangul vaadata pikaajalise strateegiaga investor. "SEB hinnakiri soosib pikaajalisi positsioone," kinnitas ta. "Põhjala turgudel on meie hooldus- ja tehingutasud soodsaimad," märkis Allas.

LHV meelitab Baltikumiga

LHV maaklertegevuse juhi Alo Vallikivi meelest on kodumaise panga eelis see, nemad Balti börsidel kaubeldavate väärtpaberite eest igakuist haldustasu ei võta, samas kui Nordea, Swedbank ja SEB seda teevad. Peale selle võimaldab LHV 5 euro eest kuus ligipääsu unikaalsele Balti aktsiate analüüsikeskkonnale ning investeerimisalasele klienditoele. "Sinna panustavad nii kliendikontori töötajad, maaklerid kui ka finantsportaali toimetajad," märkis Vallikivi.

Küll aga paistab kodumaine pank võrreldes teistega silma kõrgete tehingutasude poolest, mis tähendab, et aktiivsete kauplejate jaoks on tegemist küllaltki kuluka variandiga. Nimelt on LHV tehingutasude hulgas kindel teenustasu, millele lisandub protsent tehingusummast. Samal ajal pakuvad konkurendid võimalust maksta ainult sama või isegi madalamat protsenti tehingusummast ning fikseeritud teenustasu ei lisandu.

Vallikivi sõnul on LHV-l lahendus ka aktiivsemate kauplejate jaoks. "LHV Traderi konto puhul on haldustasu veidi kõrgem, kuid tehingutasud omakorda madalamad," rääkis ta ning lisas, et nimetatud süsteem ei võimalda kaubelda Balti, Soome ja Venemaa aktsiatega. "Samas saab kaupleja ligipääsu otse kauplemiskohtadele ning tehing toimub otse börsil sekundite jooksul – alates neljast tehingust kuus on soodsaim valida LHV Trader," oli Vallikivi veendunud.

Sellegipoolest selgub haldustasude võrdlusest, et LHV Traderi puhul on need võrreldes teiste pankade pakutavaga kallimad ning ka tehingutasud pole märkimisväärselt odavamad.

Vallikivi juhib aga tähelepanu, et Trader on aastaga odavamaks muutunud. "Pakett ei sisalda enam tasuta reaalajas väärtpaberite hindasid ning need tuleb nüüd investoril vastavalt oma huvidele ise juurde tellida," põhjendas ta.

Traderi boonusena nimetab Vallikivi, et peale tavapäraste turgude on selle kaudu ligipääs ka Jaapani, Hongkongi ja Austraalia aktsiaturule. "Lisaks saab selles keskkonnas kaubelda nii valuutade, optsioonide kui ka futuuridega," loetles ta eeliseid.

Ka Rootsi pankadel konkurentsieeliseid

Swedbanki investeerimise valdkonnajuhi Kaire Peiki sõnul peaks väikeinvestor aga eelistama just neid, sest pank pakub soodsaid teenustasusid ning head tehinguplatvormi nii interneti- kui ka mobiilipangas. Samuti on Swedbanki klientidele aktsiaanalüüs tasuta.

Peik märkis veel, et Swedbank pakub näiteks erinevalt LHV Traderist kauplemismahust sõltuvat teenustasu. "See ei sõltu kunagi aktsiate arvust ning protsentuaalne tasu rakendub ainult siis, kui see ületab minimaalset tasu, samas suuremate tehingute puhul kehtib ainult protsentuaalne tasu."

Välismaiste aktsiate tehingu- ja haldustasusid võrreldes hakkab silma, et Swedbank, nii nagu SEB ja Nordea, on LHVst oda-

LHV maaklertegevuse juht Alo Vallikivi peab kodumaise panga eeliseks seda, et nad ei võta Balti börsidel kaubeldavate väärtpaberite eest igakuist haldustasu.
FOTO: ANDRES HAABU

vam. Kui LHV väärtpaberikontol tuleb tehingu eest maksta 11 eurot ning lisaks 0,3 protsenti tehingusummast, siis Rootsi pankadel fikseeritud teenustasu pole. Võetakse vaid 0,2 protsenti tehingusummast ning on miinimumarve nõue. Ka haldustasude protsendimäärad on Rootsi pankadel pea poole väiksemad ning erinevalt LHVst puudub fikseeritud teenustasu.

SEB pakub aga Allase sõnul riikide gruppi põhiseid teenustasusid. "See annab parima tulemuse väikese portfelliga investorile, kellel on investeeringuid eri riikides," rääkis ta. "Näiteks väikeinvestor, kes investeerib 10 000 eurot USA ja Kanada börsile, maksab protsentuaalset hooldustasu ainult 1,5 eurot kuus, sest hooldustasu miinimum on USA ja Kanada jaoks ühine," tõi Allas näite.

Peale selle nimetas ta SEB eelisena seda, et nende internetipank teeb iga-aastase väärtpaberitulude deklareerimise väga mugavaks. "Väikeinvestorile võib investeerimistulude deklareerimine tekitada segadust, kuid meie lahendus sorteerib investeerimiskontol automaatselt välja deklareerimist vajavad kirjed."

Nordea vaatab suurkliente

Erinevalt LHVst, SEBst ja Swedbankist on väiksemate portfellidega investoritel Nordeas oma väärtpaberite hoidmine keerulisem. "Aktsiate hoidmise ja tehingute teenust pakub Nordea privaatpanganduse klientidele, kelle finantsvarade maht on vähemalt 100 000 eurot," ütles Nordea Baltikumi säästmis- ja investeerimistoodete üksuse juht Julia Segerkrantz. "Kui kliendi varade maht jääb alla selle ning tal puudub piisav investeerimiskogemus, võib Nordea soovitada ka ette valmistatud mudelportfelli."

Samuti tõi Segerkrantz esile, et Nordea pakub võimalust investeerida ka struktureeritud võlakirjadesse, mis on Eestis suhteliselt unikaalne võimalus. "Pakume nii põhiosakaitsega, kus võlakirja maksimaalne risk on piiratud ja investeerimishetkel kohe fikseeritud, kui ka põhiosakaitseta võlakirju," märkis ta ja lisas, et viimane on võimalik üksnes privaatpanganduse klientidel.

"Nimiväärtuse kaitseta võlakirjad annavad investorile võimaluse teenida praeguses madalate intresside keskkonnas kõrgemat tootlust, samas kui nimiväärtuse kaitsega võlakirjad võimaldavad investeerida piiratud riskiga," ütles Segerkrantz. "Lisaks pakume võimalust osaleda regulaarsetel investeerimisseminaridel ning saada igakuiseid globaalseid turge ja varaklasse katva investeerimisstrateegia ülevaadet, mille on koostanud Nordea Põhjamaade meeskond."

Segerkrantz rõhutas, et nii nagu LHV Traderiga, saab ka Nordea kaudu pääseda eksootilistele turgudele.

TEHING

Verizon ostis Yahoo äri ligi 5 miljardi dollariga

Verizon teatas, et on jõudnud lõpule Yahoo internetiäri ostmisega, vahendas CNBC.

Tehingu väärtuseks kujunes 4,48 miljardit dollarit. Yahoo juht Marissa Mayer astub ametikohalt tagasi ning talle antakse väga helde kompensatsioon, mis ulatub 23 miljoni dollarini.

Tehingu tulemusena kuuluvad Verizonile nüüd Yahoo otsingumootor, meilikeskkond, kiirsõnumite rakendus ja reklaamitehnoloogiad.

Kuigi ametlikku teadaannet pole veel tehtud, on asjaga kursis olevad inimesed öelnud, et pärast tehingu jõustumist kärbitakse ka Yahoo töötajate ridasid. Allikate teatel kaotab töö 2100 inimest.

23
miljonit dollarit saab Yahoo juht Marissa Mayer lahkumiskompensatsiooni.

Verizoni huvi Yahoo vastu sai alguse eelmise aasta juulis, kui Verizon teatas Yahoole, et soovib selle internetiäri ära osta. Pärast seda on analüütikud olnud tehingu tulemuse, eriti selle lõpliku hinna pärast üsna ebakindlad, kuna Yahoo sattus vahepeal suurtesse skandaalidesse, sest häkkerid panid mitmesaja miljoni kasutaja andmed pihta.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele;
(4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt,
Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

13.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,56	1,77	4,25	3,83	4,75	698 332 923
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,76	1,21	2,56	3,22	4,05	86 152 581
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,18	-0,32	1,74	2,54	63 919 354
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,96	2,21	5,59	4,40	5,64	119 960 508
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,18	-0,18	1,71	2,69	20 579 537
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,65	1,65	3,21	2,75	6,51	5,76	6,74	9 252 043
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69		2,98	-	-	-	5 380 144
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70		4,47	-	-	-	955 138
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,76	1,76	1,76	8,62	1,13	4,83	3,72	6,95	4 675 970
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	1,97	-0,40	-0,54	0,50	1,76	538 063
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,09	11,20	11,20		-1,24	2,05	-8,96	8,27	11 316 779,31
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,33	10,44	10,44		10,21	25,44	6,51	7,01	4 234 544,37
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,60	6,67	6,67		10,21	25,44	6,51	7,01	-

Nordea Pensions Estonia

13.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,13	1,13	1,13	6,31	2,35	7,79	3,58	5,48	212 964 096,93
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,57	2,79	11,65	5,26	7,05	28 995 818,87
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,71	4,01	2,18	3,67	23 562 334,30
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,20	0,3	-0,2	1,64	2,25	13 108 782,63
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,55	12,76	3,43	15,99	6,81	9,38	10 920 998,13
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,82	0,81	3,56	1,28	3,3	2,84	3,7	2 375 893,08

Trigon Asset Management

13.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,77	20,48	20,07	6,45	5,19	13,84	14,47	12,34	1 460 755,70
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,65	33,81	33,15	11,80	18,90	39,80	7,72	14,10	115 724 064,95
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,53	23,33	22,87	22,12	-8,02	34,98	8,90	3,91	10 771 204,71

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev
Ehitusuudised.ee
Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

Äripäev Nr 115 (5713) 15. juuni 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Säästaks teenustasudelt?

Tabasin end mõttelt, et võib-olla maksan oma portfellilt liiga suuri haldus- ja tehingutasusid.

Teatavasti on kõik minu investeerimiskarjääri jooksul tehtud tehingud toimunud Swedbanki vahendusel ning istuvad ka ju kõik minu aktsiad sealsel väärtpaberikontol. Et mugavustsooni mitte pidama jääda, vaatan aeg-ajalt ka konkurentide pakutavat ning nii jõudsingi järeldusele, et mul on võimalik olukord enda jaoks soodsamaks muuta.

Nimelt selgub pankade pakutavate tehingu- ja haldustasude võrdlusest, et praegune lahendus pole minu jaoks kõige mõistlikum.

Kulu Balti aktsiatele

Swedbankis peab Balti aktsiate pealt maksma iga kuu haldustasusid, samas kui LHV pakuks seda mulle tasuta. Nii võtsin telefonitoru ja otsustasin nõu pidada LHV maaklertegevuse juhi Alo Vallikiviga.

"Investor Toomas on kindlasti raha hoolikalt lugev tegelane ning mind on imestama pannud tema otsus hoida Balti aktsiaid mujal kui LHV pangas," tõdes ta.

"Investor Toomas soovib tihti oma väärtpaberite teemal nõu pidada ning erinevaid investeerimisaspekte kaaluda, olgu selleks maksustamine, korporatiivsed sündmused või investeerimisvõimalused," loetles ta, kuidas LHV suudaks mulle pakkuda samasuguseid hüvesid nagu praegune partner.

Peale selle on mulle juba varasemalt silma jäänud fakt, et LHV pangas maksaksin välisdividendide pealt vähem. Nimelt on LHV-l olemas kokkulepped, mis võimaldaks mulle 15protsendilist maksumäära, samas kui Swedbankis tasun dividendidelt tulumaksu 30 protsenti.

Kodupank soosib välismaist

Sellegipoolest on ka minu praegusel kodupangal hulk eeliseid.

Nimelt on välisaktsiate hoiustamine Swedbanki väärtpaberikontol paljudel juhtudel isegi poole soodsam, kui see oleks LHVs. Minimaalsed haldustasud on Swedbankis samuti poole väiksemad kui kodumaise maakleri juures.

> **LHVs võib küll hooldustasu olla veidi kõrgem, kuid tulumaksu välismaistelt dividendidelt maksaksin poole vähem.**
> investor Toomas

Kusjuures jääb LHV juures silma veel see, et tehingutasud nii Balti kui ka välismaiste aktsiate puhul on küllaltki kõrged. Maksaksin iga tehingu eest Balti börsil 3 eurot ning välismaiste väärtpaberiturgude puhul 11 eurot fikseeritud tasu. Samas kui Swedbank võtab ainult kindla protsendi ja on rakendanud miinimumarve nõude.

Kodumaine pank pakub küll ka LHV Traderi abil madalaimaid tehingutasusid, kuid kuna ostan ja müün pigem harva, ei tasuks see jällegi kõrgemate haldustasude pärast mulle ära.

Lahenduseks hübriid

Niisiis vaatasingi tehingutasude tabelit ja mõlgutasin mõtteid. Jõudsin järeldusele, et kui ma just aktiivsema kauplemise kasuks ei otsusta või väärtpabereid sootuks mõne välismaise odavmaakleri juurde ei vii, siis oleks kõige soodsam variant viia Balti aktsiad LHVsse.

Tõsi, ümberkorraldusi tehes pean aga arvestama, et siis tuleb optimaalselt kahe panga vahel ära jaotada ka olemasolev vaba raha.

Peale selle mõtlen tõsiselt ka välismaiste aktsiate pealt makstavatele tasudele. LHVs võib küll kuine hooldustasu olla veidi kõrgem, kuid tulumaksu dividendidelt maksaksin jällegi poole vähem.

PANE TÄHELE

Investor Toomase mai hooldustasud

USA aktsiad: 6,7 eurot
Suurbritannia aktsiad: 0,5 eurot
Eesti aktsiad: 6,76 eurot
Leedu aktsiad: 2,02 eurot
Norra aktsiad: 7,01 eurot
Kokku: 22,99 eurot
Võit Balti aktsiad LHVsse viies: 8,78 eurot

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,16%

väärtus 279 827,56 eurot
49% aktsiad / **44%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Ryanair	**0,82**
Baltic Horizon Fund	0,76
Microsoft	0,42
Apple	0,41
Olympic EG	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,13
Lerøy Seafood	-0,47
Statoil	-0,67
Tallink	-1,06
Apranga	**-1,16**

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

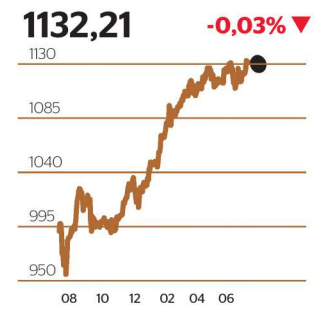

perioodi kõrgeim	1133,78
perioodi madalaim	955,95

BÖRS

Miljardär: Tesla aktsia tõuseb 1000 dollarini

Miljardärist investor Ron Baron prognoosib USA aktsiatele ja Teslale väga helget tulevikku, kirjutas MarketWatch.
74aastane Baron, kes juhib investeerimisfirma Baron Capitali kaudu 23 miljardit dollarit, ütles, et intressimäärad ja nafta hind püsivad veel pikka aega madalal ja majandus kasvab tunduvalt kiiremini, mis aitab ka turgudel kallineda. Ta prognoosib, et Dow Jonesi indeks jõuab 2030. aastal lausa 40 000 punktile. See on küllaltki optimistlik prognoos. Samas tasub mainida, et Nasdaqi ja S&P 500 indeksid on viimase 13 aasta jooksul kallinenud rohkem kui 100 protsenti.
Eriti usub Baron Teslasse aktsiasse, mis võiks tema meelest järgmisel aastal tõusta 600 dollarile, 2020. aastaks aga 1000 dollarile. Baron Opportunity Fund ostis Tesla aktsiaid 2014. aasta juunis.

PANE TÄHELE

Tallinna Vesi fikseerib dividendisaajate nimekirja. Seda seisuga 16. juuni kell 23.59, aktsia eest makstav dividend on 54 senti.

Yahoo ja Verizoni tehing sai teoks. Verizon teatas, et lõpule on jõutud Yahoo internetiäri ostmisega. Tehingu väärtuseks kujunes 4,48 miljardit dollarit.

OPECi toodang mais kasvas. Hoolimata tootmismahtu vähendada püüvast naftaleppest oli toodang mais 32,1 miljonit barrelit.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 14.06

USD

Nafta IPE, bbl	48,51
Nafta NYMEX, bbl	46,17
Mootoribensiin, t	507,25
Diislikütus, t	434,00
Kerge kütteõli, t	423,50
Masuut (1% väävel), t	307,50
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,966

Põllumajandus 14.06

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	126,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	399,90
Kakao NYBOT, USD/t	2022,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	141,40
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	359

Värvilised metallid 13.06

USD/t

Alumiinium LME	1883,5
Vask LME	5693
Plii LME	2061
Nikkel LME	8790
Tina LME	19150
Tsink LME	2454

Väärismetallid 14.06

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1279,30
Plaatina NYMEX	944,95
Pallaadium NYMEX	888,75
Hõbe COMEX	17,31

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,488	Singapuri dollar	SGD	1,550
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,881
Hiina jüaan	CNY	7,625	Šveitsi frank	CHF	1,085
Hongkongi dollar	HKD	8,749	Taani kroon	DKK	7,437
India ruupia	INR	72,193	Tai baat	THB	38,048
Jaapani jeen	JPY	123,430	Tšehhi kroon	CZK	26,147
Kanada dollar	CAD	1,489	Türgi liir	TRY	3,952
Korea won	KRW	1265,980	Ungari forint	HUF	306,970
Norra kroon	NOK	9,454	USA dollar	USD	1,122
Poola zlott	PLN	4,194			
Rumeenia leu	RON	4,566			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,7443

EUR/RUB ▲
63,8205

BÖRS

Tallinn 14.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,420	2,90	541	17,7	4,9%	0,87	0,7%
Baltika	0,285	0,00	-	60,9	4,1%	2,51	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	-0,74	5 894	9,1	9,1%	0,83	4,5%
Harju Elekter	4,190	-0,71	13 995	2,6	48,3%	1,26	4,3%
LHV Group	9,710	0,00	13 603	12,8	21,0%	2,68	1,5%
Merko Ehitus	9,360	1,19	11 019	27,2	5,0%	1,36	4,4%
Nordecon	1,250	-2,34	13 765	13,2	8,9%	1,18	7,2%
Olympic EG	1,670	0,00	93 137	8,8	26,6%	2,33	6,0%
PRFoods	0,354	-1,67	6	31,3	1,9%	0,60	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,110	0,48	7 137	-	-2,7%	1,38	0,0%
Silvano FG	2,880	1,05	24 921	10,8	24,2%	2,62	6,9%
Skano Group	0,605	0,17	61	129,2	-23,0%	0,60	0,0%
Tallink Grupp	0,935	-1,06	67 525	14,2	5,4%	0,77	3,2%
Tallinna Vesi	13,200	0,00	123 666	13,8	20,1%	2,79	4,1%
Tln Kaubamaja	9,240	0,98	52 708	14,6	15,4%	2,26	6,8%
Trigon PD	0,650	0,00	-	138,8	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,320	0,76	12 129	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vaheruande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 14.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,20	-1,27	16,3	0,5	-
Latvijas Gaze	9,55	0,00	11,8	0,6	-
Olainfarm	10,50	0,00	12,8	1,5	-
SAF Tehnika	4,70	0,00	14,8	1,2	-

Helsingi 14.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,49	0,93	22,3	4,8	2,5
Citycon	2,44	1,16	16,3	0,9	5,9
Elisa Comm.	35,32	1,06	21,4	5,4	4,2
Finnair	5,81	0,87	-	0,9	-
Fortum	14,42	0,98	25,3	0,9	-
HKScan	3,26	1,56	-	0,5	4,9
Kesko	47,30	0,40	52,6	2,3	4,2
Neste Oil	35,23	0,92	-	2,3	3,7
Nokia	5,77	0,52	-	1,7	-
Olvi	30,52	-0,91	18,1	3,0	2,5
PKC Group	23,57	0,08	36,21	3,6	-
Stockmann	7,50	1,49	-	0,5	-
Stora Enso	11,81	0,60	-	1,6	-
UPM Kymmene	25,82	0,31	-	1,7	3,7
YIT	7,63	0,73	-	1,7	2,9

Vilnius 14.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,56	-1,16	-	2,6	6,2
City Service	-	-	-	-	-
Invalda	4,590	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,629	-0,16	28,3	0,6	-
Panevezio Statybos	1,020	-0,97	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,487	-1,02	2,2	1,2	-
Snaige	0,280	0,00	-	0,6	-

Arco Vara ▲
+2,90%

Apranga ▼
-1,16%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**